

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง

แผนปฏิบัติการการเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือ
ต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ในกรุงเทพมหานคร
ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570)

โดย
ดร. ฉันทิต สว่างเนตร

นักศึกษาหลักสูตรนัทยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 16
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566

บทคัดย่อ

ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มเปราะบางที่สุดกลุ่มหนึ่งที่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วม รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยการรู้น้ำท่วมและการเตรียมความพร้อมในการเผชิญเหตุน้ำท่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ ในกรุงเทพมหานคร การประเมินพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมอาศัยการวิเคราะห์ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ด้วยวิธี Overlay โดยพิจารณาลำดับความสำคัญของ 8 ปัจจัย ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (Analytical Hierarchy Process: AHP) ซึ่งพบว่าการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปริมาณน้ำฝนรายปี และความหนาแน่นของลำน้ำ เป็นปัจจัยที่มีค่าคะแนนความสำคัญสูง ขณะที่การหลุดตัวของดิน ประวัติน้ำท่วมในอดีตและความลาดชันของพื้นที่มีค่าคะแนนความสำคัญน้อยที่สุด ตามลำดับ ผลจากการศึกษาพบว่า พื้นที่ร้อยละ 50% ของกรุงเทพมหานคร หรือ 784.089 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่เศรษฐกิจ มีความเสี่ยงในการเกิดน้ำท่วมสูง และผลจากการสัมภาษณ์พบว่า การขาดการบูรณาการของนโยบายในกลุ่มผู้สูงอายุ ด้านการลดความเสี่ยงในการเกิดภัยพิบัติ เป็นอุปสรรคในการลดความเปราะบางเมื่อเกิดภัยน้ำท่วมจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ พบว่าผู้สูงอายุมีความยากในการใช้เทคโนโลยีสื่อสารเพื่อลดความเสี่ยงและการจัดการน้ำท่วม การขาดการบูรณาการของนโยบายของผู้สูงอายุ ด้านการเตรียมพร้อมรับมือภัยน้ำท่วม ขาดการอบรม รวมถึงการรู้และความชำนาญในระดับต่ำ ยังนับเป็นอุปสรรคสำคัญในการเสริมสร้างการปรับตัวต่อน้ำท่วม

การศึกษานี้ ต้องการสร้างการตระหนักรู้ถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่มีผลกระทบต่อผู้สูงอายุเพื่อนำไปสู่การสร้างแผนปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ในกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร โดยมุ่งหวังให้เป็นผู้สูงอายุอย่างยั่งยืนในอนาคต

คำสำคัญ: สังคมผู้สูงอายุ น้ำท่วม กรุงเทพมหานคร

กิตติกรรมประกาศ

แผนปฏิบัติการการเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ในกรุงเทพมหานคร ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ พล.ต.ทักษิณ สิริสิงห์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์สถาบันวิชาการป้องกันประเทศซึ่งเป็นผู้อำนวยการหลักสูตร “นักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 16” น.อ.หญิง จุฬารักษ์ เพชรวิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาประจำหลักสูตร น.อ.ไชยา ออกแดง ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม 2 ที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำที่ดี ตลอดจนคณาจารย์ และทีมงานของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทุกท่านที่จัดหลักสูตรนี้ และช่วยกันบริหารหลักสูตรจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.ภาวิกา สิริรัตนบัลล์ ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย และ ผศ.ดร.สุทธิรัตน์ กิตติพงษ์วิเศษ ผู้อำนวยการหลักสูตรสหสาขาวิชาสิ่งแวดล้อมการพัฒนาและความยั่งยืน จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย ซึ่งอนุมัติและส่งเสริมให้ผู้ศึกษาเข้าร่วมหลักสูตรนี้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ช่วยสนับสนุนให้งานศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จได้

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบพระคุณเพื่อนๆ นักยุทธศาสตร์รุ่นที่ 16 ทุกท่าน โดยเฉพาะเพื่อนนักยุทธศาสตร์กลุ่ม 2 และเพื่อนนักยุทธศาสตร์กลุ่มมิติสังคมที่ให้ความช่วยเหลือ ประคองกันเป็นอย่างดีตลอดการศึกษา และขอขอบพระคุณผู้ที่เป็นเจ้าของแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ของงานวิจัยวารสาร บทความที่นำมาอ้างอิงของการทำการศึกษาในครั้งนี้ ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ดร.ฉันทิต สว่างเนตร

นักศึกษาหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 16 รหัส 1616

12 เมษายน 2566

คำนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ระยะยาว ที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตามแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุแห่งชาติ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2580) การพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ให้รัฐมีการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุที่มีความต่อเนื่องและสอดคล้อง กับบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการทำงานเชิงรุก เพื่อรองรับสังคมสูงวัย ของประเทศไทยและนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน นั้น

โครงสร้างประชากรโลก เกิดการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย ประเทศไทย กำลังก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า รวมทั้งความผันผวนและ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง กรุงเทพมหานคร ตามลักษณะของภูมิศาสตร์ มีความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมบ่อยครั้ง และผู้สูงอายุจัดเป็นกลุ่ม เปราะบางที่สุดกลุ่มหนึ่งในการรับมือและเผชิญกับเหตุการณ์น้ำท่วม เพื่อเป็นการส่งเสริมและเพิ่มขีด ความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ในกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาจึงได้จัดทำรายงานการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้โดยใช้กระบวนการการวิเคราะห์ สภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกด้วยเครื่องมือการวิเคราะห์ที่ได้แก่ Analytical Hierarchy Process: AHP, การสัมภาษณ์เชิงลึก, และ SWOT Analysis ตลอดจนหลักวิชาการในการกำหนด เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (END) แนวทางการดำเนินการ (WAYS) และมาตรการ/เครื่องมือ/ปัจจัย ที่เกี่ยวข้อง (MEANS) เพื่อกำหนดประเด็นที่สำคัญต่อการพัฒนาและมาตรการที่ควรดำเนินการ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ และ คณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้และโอกาสในการจัดทำแผนปฏิบัติการการเสริมสร้างและเพิ่มขีด ความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะสามารถเป็นกรอบ แนวทางในการผลักดันขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ/กิจกรรม สู่แผนปฏิบัติการ เป็นรูปธรรมเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้สูงอายุอย่างยั่งยืนต่อไป

ดร.ฉันทิต สว่างเนตร

นักศึกษาลัทธิสุตรนักรัฐศาสตร์ รุ่นที่ 16 รหัส 1616

1 เมษายน 2566

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
คำนำ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	จ
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	2
1.4 ระเบียบวิธีการศึกษา.....	3
1.5 ข้อจำกัดของการศึกษา(ถ้ามี).....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 การตรวจสอบสถานะแวดล้อมและการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์.....	6
2.1 สถานะแวดล้อมภายนอก.....	6
2.2 สถานะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับองค์กร (ภายใน).....	21
2.3 การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์.....	48
บทที่ 3 แผนขององค์กร.....	52
3.1 แผนปฏิบัติการการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข.....	52
3.2 เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (END).....	52
3.3 แนวทางในการดำเนินการ (WAYS).....	53
3.4 มาตรการ/เครื่องมือ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (MEANS).....	56
3.5 แผนที่ยุทธศาสตร์ (STRATEGIC MAP).....	57
บทที่ 4 ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์.....	61
ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนและการนำยุทธศาสตร์ไปใช้.....	61
บรรณานุกรม.....	62
ภาคผนวก.....	63
ประวัติย่อผู้ศึกษา.....	65

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1-1	สถิติประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย.....	1
ตารางที่ 2-1	การแบ่งชั้นของสังคมสูงอายุ.....	6
ตารางที่ 2-2	รายชื่อ 50 เขตของกรุงเทพมหานคร.....	9
ตารางที่ 2-3	Analytical Hierarchy Process (AHP) และผู้เชี่ยวชาญ.....	12
ตารางที่ 2-4	AHP weight evaluation ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดน้ำท่วมใน กรุงเทพมหานคร	13
ตารางที่ 2-5	รายชื่อของการสัมภาษณ์เชิงลึก.....	20
ตารางที่ 2-6	แผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน 2025.....	29
ตารางที่ 2-7	การจัดระดับการจัดการสาธารณสุข.....	34
ตารางที่ 2-8	สังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย: ความท้าทายและโอกาส	48
ตารางที่ 3-1	การกำหนดกลยุทธ์ โดยวิธีการ SWOT และ TOWS Matrix.....	53
ตารางที่ 3-2	สรุปเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1	54
ตารางที่ 3-3	สรุปเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2.....	55
ตารางที่ 3-4	ตัวอย่างแผนงาน/โครงการ เป้าหมายระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570).....	56
ตารางที่ 3-5	กรอบความเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการการรับมือต่อการเกิดน้ำท่วม..... ในกลุ่มผู้สูงอายุ	58

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 2-1	จำนวนเกิดในประเทศไทย.....	7
แผนภาพที่ 2-2	แผนที่กรุงเทพมหานครแบ่งตามเขต (Bangkok Metropolitan Administration).....	9
แผนภาพที่ 2-3	การประเมินความเสี่ยงการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานครโดย GIS และ AHP	11
แผนภาพที่ 2-4	50 เขตของกรุงเทพมหานคร.....	14
แผนภาพที่ 2-5	การใช้ที่ดินของกรุงเทพมหานคร.....	14
แผนภาพที่ 2-6	ปริมาณน้ำฝนสูงสุด (mm/y).....	15
แผนภาพที่ 2-7	ความลาดเอียงของพื้นที่กรุงเทพมหานคร(%).....	15
แผนภาพที่ 2-8	การขึ้นของระดับน้ำทะเลในกรุงเทพมหานคร (m : mean sea level).....	16
แผนภาพที่ 2-9	ดินทรุดในกรุงเทพมหานคร (cm : mean sea level).....	16
แผนภาพที่ 2-10	ความหนาแน่นของถนน (km/km ²).....	17
แผนภาพที่ 2-11	ความหนาแน่นของคลอง (km/km ²).....	17
แผนภาพที่ 2-12	พื้นที่น้ำท่วมในอดีต (times per year).....	18
แผนภาพที่ 2-13	แผนที่เสี่ยงการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร(GIS-AHP Multi-criteria Analysis).....	18
แผนภาพที่ 2-14	แผนที่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร.....	19
แผนภาพที่ 4-1	ผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน (Sustainable Ageing Model).....	61

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง และรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้คนในปัจจุบันทำให้กระแสเรื่องสังคมผู้สูงอายุได้ถูกพูดถึงหนักขึ้นในหลายๆ ประเทศทั่วโลก

สำหรับบริบทของประเทศไทยได้กำหนดคำจำกัดความของสังคมผู้สูงอายุไว้หมายถึง “สังคมที่มีสัดส่วนของผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่สัดส่วนของอัตราการเกิดและจำนวนประชากรในวัยทำงานมีสัดส่วนลดน้อยลง”

ผู้คนส่วนใหญ่มีอายุยืนขึ้นกว่าแต่ก่อน ในอีก 25 ปีข้างหน้า ประชากรโลกจะเป็นสังคมผู้สูงอายุ องค์การสหประชาชาติ ประกาศว่า ประชากรโลกโดยรวมจะแตะ 9.7 พันล้านคนและในจำนวนนั้น จะสามารถเห็นได้ว่า ในทุกประชากร 6 คน จะมี 1 คน ที่มีอายุเกิน 65 ปี (United Nations, World Population Ageing 2019).

ตารางที่ 1.1 สถิติประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย

รายละเอียด	2019	2050
ประชากรอายุ 60 ปีและ 60 ปีขึ้นไป (รวม)	13,412,000	20,961,000
ประชากรอายุ 60 ปีและ 60 ปีขึ้นไป (% ของประชากรทั้งหมด)	19.2	35.8
ผู้สูงอายุหญิงอายุ 60 ปีขึ้นไป (% ของประชากรทั้งหมด)	10.6	20
ช่วงอายุของชีวิต (ชาย)	73.12	80.35
ช่วงอายุของชีวิต (หญิง)	80.62	85.22
อัตราการพึ่งพิงของผู้สูงอายุ (ประชากรอายุ 65ปีขึ้นไป / ประชากรอายุ 15-64 ปี)	18.4	51.1
ประชากรผู้สูงอายุในเมือง (% ของประชากรทั้งหมด)	14.71	
ประชากรผู้สูงอายุชานเมือง (% ของประชากรทั้งหมด)	16.86	
ผู้สูงอายุที่อยู่ลำพัง อายุ 60 ปี และมากกว่า 60 ปีขึ้นไป (% ของประชากรทั้งหมดที่อายุ 60 ปีขึ้นไป)	6.0	

ที่มา: HelpAge global network (2019)

สำหรับประเทศไทย ย้อนกลับเมื่อช่วง 50 กว่าปีที่ผ่านมา ช่วงอายุอยู่ที่ 59 ปี มีกลุ่มผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 5 ในขณะที่ปัจจุบัน กรมกิจการผู้สูงอายุ ได้รายงานว่ อายุขัยของคนไทยยาวนานขึ้น โดยปัจจุบันอายุเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 75 ปี และในปี พ.ศ.2568 อายุเฉลี่ยของคนไทยจะอยู่ที่ประมาณ 85 ปี

จากรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ระบุว่าเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีประชากรอายุถึง 60 ปี ปีละล้านคนโดยประมาณ ในขณะที่ประชากรทุกประเทศในภูมิภาคอาเซียนกำลังมี

อายุสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยในปี พ.ศ. 2562 ประเทศสมาชิกทั้ง 4 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ ไทย เวียดนาม และมาเลเซีย นับเป็นประเทศที่เรียกว่าเป็น “สังคมสูงวัย” เรียบร้อยแล้ว สาเหตุเกิดจากอัตราการเกิดที่ลดลง การแต่งงานช้า การคุมกำเนิด ไลฟ์สไตล์ และการใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้คนวัยหนุ่มสาวในช่วงอายุชีวิตของคนไทยจะพุงพยานสูงขึ้นเรื่อยๆ จากสถิติดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมการรับมือไว้อย่างเร่งด่วนและรอบด้าน รวมถึงการเตรียมความพร้อมต่อการรับรู้ การปรับตัวและรับมือกับภัยพิบัติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบในรูปแบบต่างๆ

ปัจจุบันนี้ปัญหา และผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศได้มีความรุนแรงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยประสบกับภัยพิบัติ และน้ำท่วมบ่อยครั้ง ผู้สูงอายุจัดเป็นผู้เปราะบางที่สุดกลุ่มหนึ่งในการเผชิญเหตุน้ำท่วม การศึกษาครั้งนี้ จึงมุ่งหวังเพื่อหาแนวทางกลยุทธ์และข้อเสนอเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปสู่กรอบแนวทางในการผลักดันขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ/กิจกรรม สู่แผนปฏิบัติการเป็นรูปธรรมเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้สูงอายุอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาสถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่มีผลต่อการเป็นผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน

1.2.2 เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการการเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

1.2.3 เพื่อเสนอแนวทางกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การจัดทำแผนปฏิบัติการการเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ในกรุงเทพมหานคร ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) ฉบับนี้ จัดทำภายใต้ขอบเขตดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี ฉบับที่ 13 ตามแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุแห่งชาติ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2580) การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ให้รัฐมีการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุที่มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการทำงานเชิงรุก เพื่อรองรับสังคมสูงวัยของประเทศไทยและนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน โดยมุ่งเน้นศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในด้านของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ พื้นที่เสี่ยงในการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร และสถานะแวดล้อมเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เพื่อเป็นข้อมูลในการสนับสนุนผลการศึกษา

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 13 หน่วยงาน จำนวน 21 คน ดังนี้
 กลุ่มที่ 1 : กลุ่มผู้บริหาร และหัวหน้ากลุ่มงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ จำนวน 5 ท่าน
 กลุ่มที่ 2 : กลุ่มผู้เกี่ยวข้องด้านสิ่งแวดล้อม หน่วยงานภาครัฐภายในและต่างประเทศ
 จำนวน 8 ท่าน
 กลุ่มที่ 3 : กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร
 สำนักวางแผนและพัฒนาเมือง และหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จำนวน 8 ท่าน

1.3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษานี้ ดำเนินการตั้งแต่เดือนมีนาคม – พฤษภาคม 2566

1.4 ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative study) ซึ่งมีระเบียบวิธีการศึกษา ดังนี้

1.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical data) กำหนดเป็นแบบการสัมภาษณ์ (Interview) จำแนกรายบุคคล และการสัมภาษณ์เป็นกลุ่มหรือสนทนากลุ่ม (Focus group interview) ซึ่งจัดทำเป็นเอกสารสอบถามแบบปลายเปิด (Opened question) เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นต่อกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีความครอบคลุมของกลุ่มเป้าหมาย

1.4.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการศึกษาเอกสาร รายงาน บทความ แนวคิด และข้อมูลยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ยุทธศาสตร์ชาติด้านคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และแผนป้องกันน้ำท่วม, ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการจัดการภาวะผู้สูงอายุในประเทศไทยการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อความมั่นคงของผู้สูงอายุ

1.4.2 ขั้นตอนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.2.1 ศึกษาและตรวจสอบสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อการรับมือต่อเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ดังนี้

1) ตรวจสอบสภาวะแวดล้อมภายในของ กรมกิจการผู้สูงอายุ ตามกรอบแนวคิดของ McKinsey T's Framework เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบกับการบริหารองค์กร ดังนี้

- Structure โครงสร้างขององค์กร
- Strategy กลยุทธ์ขององค์กร
- Systems ระบบในการดำเนินงานขององค์กร
- Style ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมของผู้บริหารองค์กร
- Staff บุคลากรในองค์กร
- Skills ความรู้ความสามารถของบุคลากร

- Shared values ค่านิยมขององค์กร
 2) ตรวจสอบสถานะแวดล้อมภายนอกของ ภารกิจของผู้สูงอายุ ที่มีผลต่อการปฏิบัติการการเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ในกรุงเทพมหานคร ตามกรอบแนวคิดของ PESTEL

- Political มิติด้านการเมือง
- Economics มิติด้านเศรษฐกิจ
- Society มิติด้านสังคม
- Technology มิติด้านเทคโนโลยี
- Environmental มิติด้านสิ่งแวดล้อม
- Legal มิติด้านกฎหมาย

1.4.2.2 วิเคราะห์และประเมินสถานะแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการการเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ในกรุงเทพมหานคร ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) โดยใช้ SWOT analysis , SFAS (Strategic Factor Analysis Summary) และ TOWS Matrix

1.4.2.3 จัดทำจัดทำแผนปฏิบัติการการเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ในกรุงเทพมหานคร ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) และแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติโดยใช้ BSC (Balanced Scorecard)

1.5 ข้อจำกัดของการศึกษา

ประเด็นการศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการการเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ในกรุงเทพมหานคร ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) ภายในระยะเวลาตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม 2566 มีข้อจำกัดด้านเวลา เนื่องด้วยระยะเวลาที่ทำการศึกษามีเวลา 3 เดือน และมีข้อจำกัดในการรวบรวมข้อมูลบางประเภทที่เป็นความลับ และความไม่ครอบคลุมของการรับรองระบบงานทั้งหมด โดยเน้นขอช่วยการรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งอาจจะส่งผลให้การศึกษาขาดความไม่สมบูรณ์ในบางประเด็น รวมทั้งปัญหาในการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานด้วยมีข้อจำกัดด้านเวลา และสถานที่ที่จะต้องไปสัมภาษณ์ ทั้งนี้ ผู้ศึกษาจำเป็นต้องค้นคว้าข้อมูลและสืบค้นจากสารระบบมาใช้ประกอบในการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการศึกษาที่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริง และเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เกิดแผนปฏิบัติการการเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

1.6.2 ทราบสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อการเป็นผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน

1.6.3 เกิดแนวทางและกลยุทธ์เสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้สูงอายุอย่างยั่งยืนในอนาคต

บทที่ 2

การตรวจสอบสถานะแวดล้อมและการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์

2.1 สถานะแวดล้อมภายนอก

2.1.1 โครงสร้างประชากร / สังคมผู้สูงอายุ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง และรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน ทำให้กระแสเรื่องสังคมผู้สูงวัยได้ถูกพูดถึงหนักขึ้นในหลายๆ ประเทศทั่วโลก ผู้คนส่วนใหญ่มีอายุยืนขึ้นกว่าแต่ก่อน ในอีก 25 ปีข้างหน้า ประชากรโลกจะเป็นสังคมผู้สูงอายุ องค์การสหประชาชาติ ประกาศว่า ประชากรโลกโดยรวมจะแตะ 9.7 พันล้านคน และในจำนวนนั้น จะสามารถเห็นได้ว่า ในทุกประชากร 6 คน จะมี 1 คน ที่มีอายุเกิน 65 ปี (United Nations, World Population Ageing 2019).

ในปี 2566 ประเทศไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุ (Aged Society) และสังคมสูงอายุระดับสุดยอด (Super-aged Society) ในปี 2576

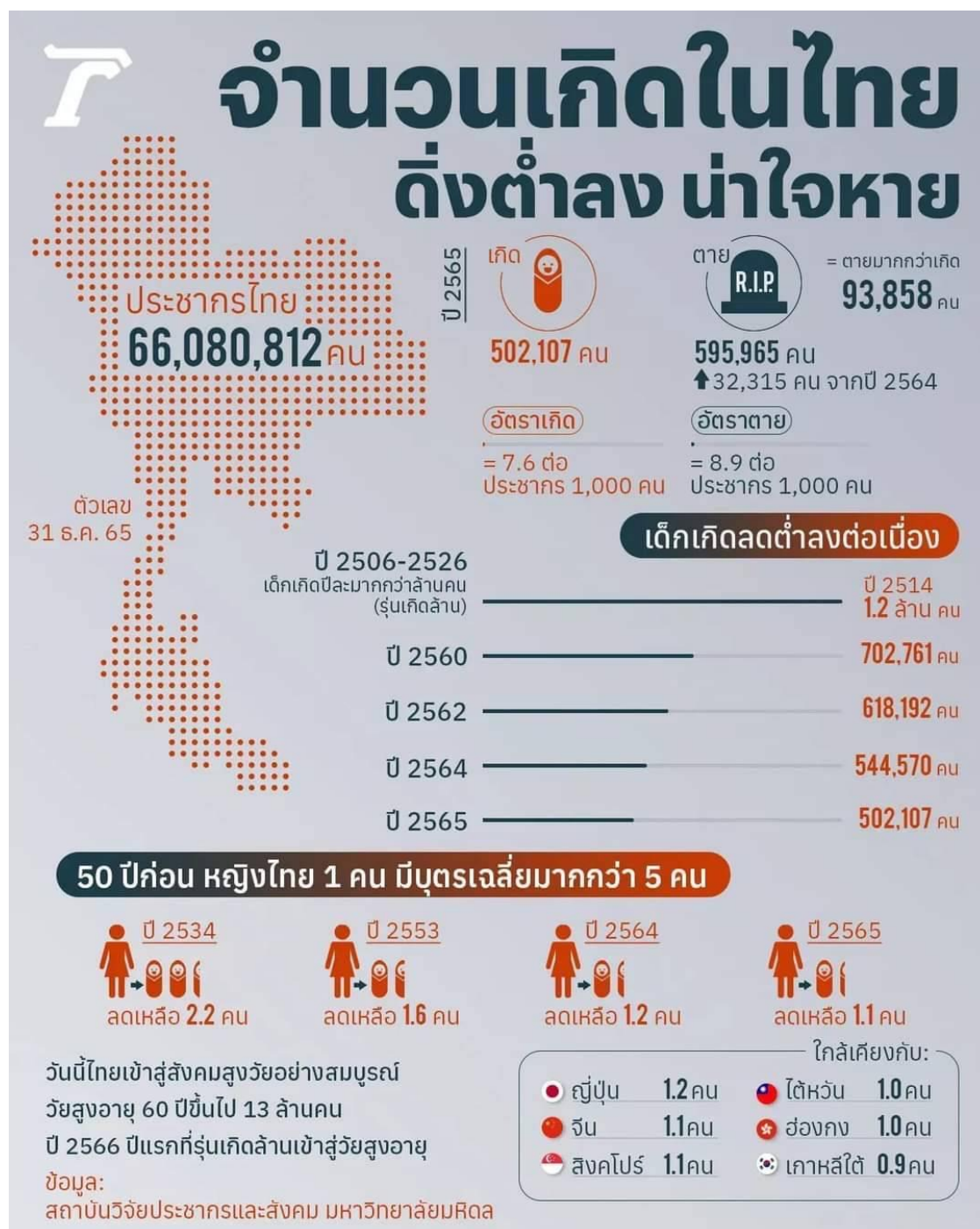
สำหรับประเทศไทย พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 3 ได้บัญญัติว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง “บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย โดยสังคมผู้สูงอายุสามารถแบ่งชั้นได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1: การแบ่งชั้นของสังคมสูงอายุ

สังคมสูงอายุ	ความหมาย
สังคมกำลังเข้าสู่สังคมสูงอายุ (Ageing Society)	สังคมนั้นมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งถือเป็นผู้สูงอายุ อย่างต่อเนื่อง
สังคมสูงอายุ (Aged Society)	สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เกินกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ หรือเป็นสังคมที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป เกินกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งหมด
สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Completely Aged Society)	สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เกินกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ หรือเป็นสังคมที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป เกินกว่าร้อยละ 14 ของประชากรทั้งหมด
สังคมสูงอายุระดับสุดยอด (Super-Aged Society)	สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เกินกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งประเทศ หรือเป็นสังคมที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป เกินกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด

(ที่มา: พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546)

สาเหตุหลักในการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรส่งผลให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ คือการเกิดน้อย

(ที่มา: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล)

แผนภาพที่ 2.1 : จำนวนเกิดในประเทศไทย

จากแผนภาพที่ 2.1 แสดงให้เห็นว่า นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2564 เป็นต้นมา ประเทศไทยมีอัตราการตายมากกว่าอัตราเกิดแสดงให้เห็นว่า ประชากรที่ถือสัญชาติไทยจะลดลงต่อเนื่องทุกปี เนื่องจากมีจำนวนคนไทยเกิดน้อยลง ปี 2565 มีคนเกิด 502,107 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2564 จำนวน 32,315 คน และมีคนตาย 595,965 คน เห็นได้ว่าประเทศไทยมี คนตายมากกว่าคนเกิดถึง 93,858 คน

ในปัจจุบัน ในปี 2565 ผู้หญิงคนหนึ่ง มีบุตรโดยเฉลี่ยเพียง 1.1 คน ลดลงจากค่าเฉลี่ยมากกว่า 5 คน จาก 50 ปีก่อน แปลว่า ในรุ่นหนึ่งมีผู้ชาย-ผู้หญิง 2 คน พออีกรุ่นถัดไป จะเหลือเพียง 1.1 คน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง เปิดเผยข้อมูล เด็กเกิดใหม่ มีจำนวนลดต่ำลงอย่างต่อเนื่อง ในปี 65 มีเด็กเกิดใหม่เพียง 5.02 แสนคน ซึ่งเป็นจำนวนที่ต่ำที่สุดในรอบ 71 ปี และเป็นปีที่ 2 ติดต่อกันที่มีจำนวนคนตายมากกว่าจำนวนเด็กเกิดใหม่ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออัตราการขาดแคลนของแรงงานในอนาคต รวมถึงการเกิดภาวะฟุ้งฟิง วัยแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้น

ปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรมากกว่า 66 ล้านคน คาดว่าในปี 2566 จะมีประชากรวัยเด็ก 10.9 ล้านคน, วัยแรงงาน 42.6 ล้านคน วัยสูงอายุ 13.5 ล้านคน คิดเป็น 16.3%, 63.6%, และ 20.2%ของจำนวนประชากรทั้งหมด (ตามลำดับ) คาดการณ์ว่าในปี 2583 ประเทศไทยจะมีประชากรวัยเด็ก 13.3% วัยแรงงาน 55.5% วัยสูงอายุ 31.1%.

สังคมไทยกำลังกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ ในแต่ละครอบครัวจะไม่มีคนวัยหนุ่มสาวทำงานมากเพียงพอ ที่จะมียาได้เลี้ยงผู้สูงวัยได้ มีผู้สูงวัยจำนวนมากที่ไม่สามารถทำงานได้ จึงก็ต้องหันไปพึ่งความช่วยเหลือจากรัฐมากขึ้น จากข้อมูลดังกล่าวถ้าไม่มีการให้ความสนใจอย่างจริงจัง ประชากรที่เป็นคน "ไทย" จะหมดไปในที่สุด

2.1.2 การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ / น้ำท่วมกรุงเทพ

นอกจากผลกระทบที่เกิดจาก ปัญหาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ยังมีอีกปัญหาที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศไทยคือ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ปัญหาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อประเทศเป็นอย่างมาก ปรากฏการณ์ที่เห็นได้ชัดเป็นรูปธรรมคือ การเกิดน้ำท่วมฉับพลันและบ่อยครั้ง น้ำท่วมก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ด้วยตำแหน่งที่ตั้งของประเทศไทย ประเทศไทยตั้งอยู่พื้นที่เมาะบางที่มีความเสี่ยงในการเกิดน้ำท่วมได้ง่าย โดยเฉพาะพื้นที่ตั้งของกรุงเทพมหานคร

อุทกภัยเป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากฝนตกหนักและฝนตกสะสมเป็นเวลานาน ทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วม ฉับพลัน น้ำท่วมขัง และน้ำล้นตลิ่ง ประชาชนได้รับความเดือดร้อน สิ่งสาธารณประโยชน์และทรัพย์สิน ของประชาชนได้รับความเสียหายโดยมีสาเหตุหลัก ได้แก่ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน อ่าวไทย และประเทศไทยจะพัดอยู่ในช่วงกลางเดือนพฤษภาคม ถึงกลางเดือนตุลาคม มรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมประเทศไทยและอ่าวไทย ในช่วงกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ร่องมรสุมที่พาดผ่านบริเวณประเทศไทยในช่วงของแต่ละเดือน หย่อมความกดอากาศต่ำและพายุหมุนเขตร้อน (ดีเปรสชัน โซนร้อน และไต้ฝุ่น) (ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2562)

กรุงเทพมหานคร เมืองหลวงที่สำคัญของประเทศไทย มีเนื้อที่ 1,568.7 ตารางกิโลเมตร (605.7 ตารางไมล์) ในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ในภาคกลางของประเทศไทย ในปี 2563, กรุงเทพมหานคร มีประชากรประมาณ 10.539 ล้านคน (15.3% ของประชากรทั้งประเทศ) ใน

แผนภาพ 2.2 และตาราง 2.2 กรุงเทพฯแบ่งออกเป็น 50 เขต (เทียบเท่ากับอำเภอในจังหวัดอื่น) และ 180 แขวง (เทียบเท่ากับตำบล) โดย 35 เขตอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ในขณะที่อีก 15 เขต อยู่ฝั่งตะวันตก

แผนภาพที่ 2.2 : แผนที่กรุงเทพมหานครแบ่งตามเขต (Bangkok Metropolitan Administration)

ตารางที่ 2.2 : รายชื่อ 50 เขตของกรุงเทพมหานคร

1.	Phra Nakhon District	26.	Din Daeng District
2.	Dusit District	27.	Bueng Kum District
3.	Nong Chok District	28.	Sathon District
4.	Bang Rak District	29.	Bang Sue District
5.	Bang Khen District	30.	Chatuchak District
6.	Bang Kapi District	31.	Bang Kho Laem District
7.	Pathum Wan District	32.	Prawet District
8.	Pom Prap Sattru Phai District	33.	Khlong Toei District
9.	Phra Khanong District	34.	Suan Luang District

10. Min Buri District	35. Chom Thong District
11. Lat Krabang District	36. Don Mueang District
12. Yan Nawa District	37. Ratchathewi District
13. Samphanthawong District	38. Lat Phrao District
14. Phaya Thai District	39. Watthana District
15. Thon Buri District	40. Bang Khae District
16. Bangkok Yai District	41. Lak Si District
17. Huai Khwang District	42. Sai Mai District
18. Khlong San District	43. Khan Na Yao District
19. Taling Chan District	44. Saphan Sung District
20. Bangkok Noi District	45. Wang Thonglang District
21. Bang Khun Thian District	46. Khlong Sam Wa District
22. Phasi Charoen District	47. Bang Na District
23. Nong Khaem District	48. Thawi Watthana District
24. Rat Burana District	49. Thung Khru District
25. Bang Phlat District	50. Bang Bon District

การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อ การสูงขึ้นของระดับน้ำทะเล ดินทรุด ฝนตกนอกฤดู ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ นอกจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การใช้พื้นที่ เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดน้ำท่วม

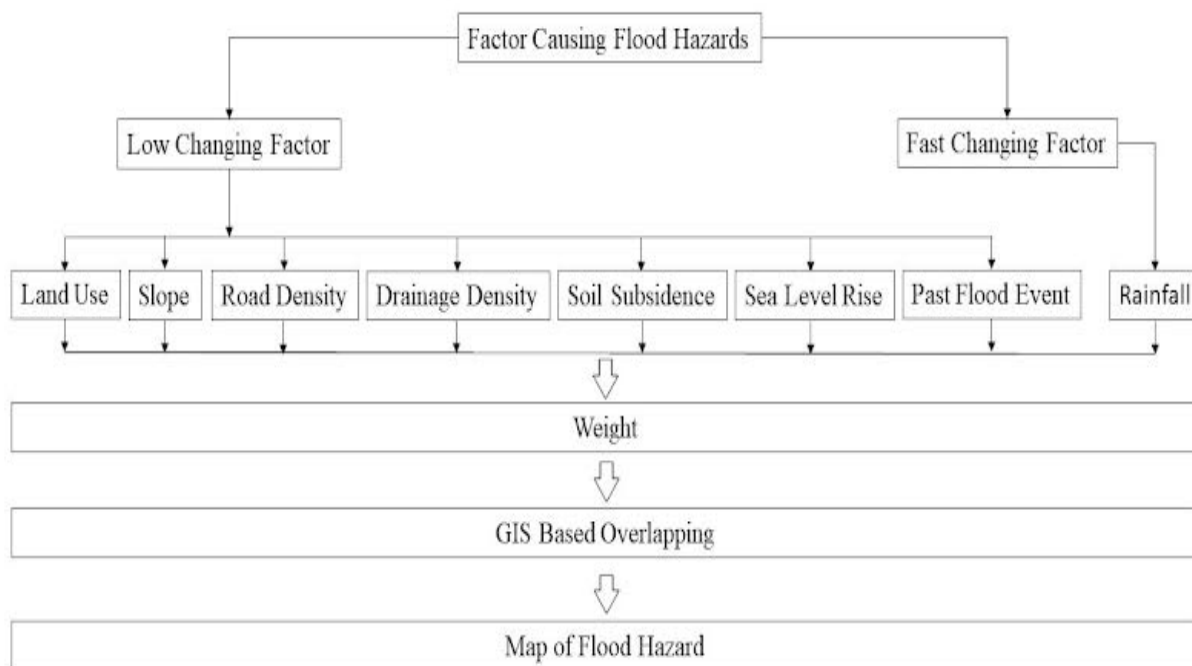
2.1.2.1 แผนที่เสี่ยงการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร

งานศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพในการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับความเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในเผชิญเหตุน้ำท่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ ในกรุงเทพมหานคร โดย ดร. ฉันทิต สว่างเนตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แสดงวิธีการแผนที่เสี่ยงการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร ดังนี้

2.1.2.1.1 GIS Mapping

AHP-GIS flood hazard mapping

ในแผนภาพที่ 2.3 แสดงให้เห็นถึงการประเมินและการสร้างแผนที่ความเสี่ยงในการเกิดน้ำท่วมในเขตกรุงเทพมหานคร โดยในตารางที่ 2.3 แสดงรายละเอียดของผู้เชี่ยวชาญในการทำการถ่วงน้ำหนัก

แผนภาพที่ 2.3 : การประเมินความเสี่ยงการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานครโดย GIS และ AHP

จากการใช้ ArcGIS 9.3 การซ้อนทับข้อมูลถูกนำมาใช้ในการรวบรวมคุณลักษณะของ 8 ปัจจัยที่ทำให้เกิดน้ำท่วม ได้แก่ น้ำท่วมในอดีต ปริมาณน้ำฝนสูงสุดรายปี ดินทรุด ความลาดเอียง การขึ้นของระดับน้ำทะเล การใช้ที่ดิน ความหนาแน่นของถนน และความหนาแน่นของคลอง (แผนภาพที่ 2.4 ถึง 2.12) แต่ละชั้นได้ถูกนำมาประกอบกันโดยการใช้การถ่วงน้ำหนัก โดยค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยใกล้เคียงกับค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยมาตรฐาน เพื่อให้ได้พื้นที่เสี่ยงในการเกิดน้ำท่วมโดยแบ่งระดับเป็น สูง กลาง ต่ำ เพื่อเป็นการระบุความเสี่ยงในการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร สามารถแสดงออกได้ดังนี้ การเปรียบเทียบเพอร์เซ็นต์ แสดงให้เห็นว่า การใช้ที่ดิน (0.332), ความหนาแน่นของคลอง (0.179), ปริมาณน้ำฝนสูงสุดรายปี (0.170) เป็นปัจจัยสำคัญในการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร ในขณะที่ ความหนาแน่นของถนน (0.164) การขึ้นของระดับน้ำทะเล (0.050) ถูกจัดเป็นอันดับที่ 4 และ 5 จากค่าถ่วงของ AHP ตามลำดับ ท้ายที่สุด ค่าถ่วงน้ำหนักของการทรุดของดิน the relative weights of land subsidence (0.047), น้ำท่วมในอดีต (0.038) และความชัน (0.019) ของเมืองมีค่าถ่วงน้ำหนักน้อยที่สุดในการเกิดน้ำท่วม

ตารางที่ 2.3 : Analytical Hierarchy Process (AHP) และผู้เชี่ยวชาญ

Analytical Hierarchy Process (AHP)	ผู้เชี่ยวชาญ
ถ่วงน้ำหนัก	กรุงเทพมหานคร กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมทรัพยากรน้ำ กรมน้ำบาดาล กรมที่ดิน กรมอุตุนิยมวิทยา กรมอุทกศาสตร์ สำนักผังเมือง สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในการใช้ AHP ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่าน ถูกถามเพื่อทำการเปรียบเทียบ pairwise จากปัจจัยที่ทำให้เกิดน้ำท่วมไล่ลำดับความสำคัญ จาก 1 ถึง 9 โดย 1 เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด (Saaty, 1977; Saaty and Vargas, 1984, and Saaty 1990) ดังนั้นการตรวจสอบความสอดคล้องกันของเหตุผล (CR) ถูกคำนวณถ่วงน้ำหนักที่ไม่เท่ากันระหว่างการเปรียบเทียบ pairwise และความน่าเชื่อถือ การตรวจสอบความสอดคล้องกันของเหตุผล ต้องน้อยกว่า 0.1 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างเมทริกซ์

$$CR = \frac{CI}{RI} \quad \text{Eq. (1)}$$

Where : CI = the consistency index

$$CI = \frac{\beta \max - n}{n - 1} \quad \text{Eq. (2)}$$

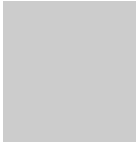
Where : $\beta \max$ = sum of the priority vector multiplied by each column total

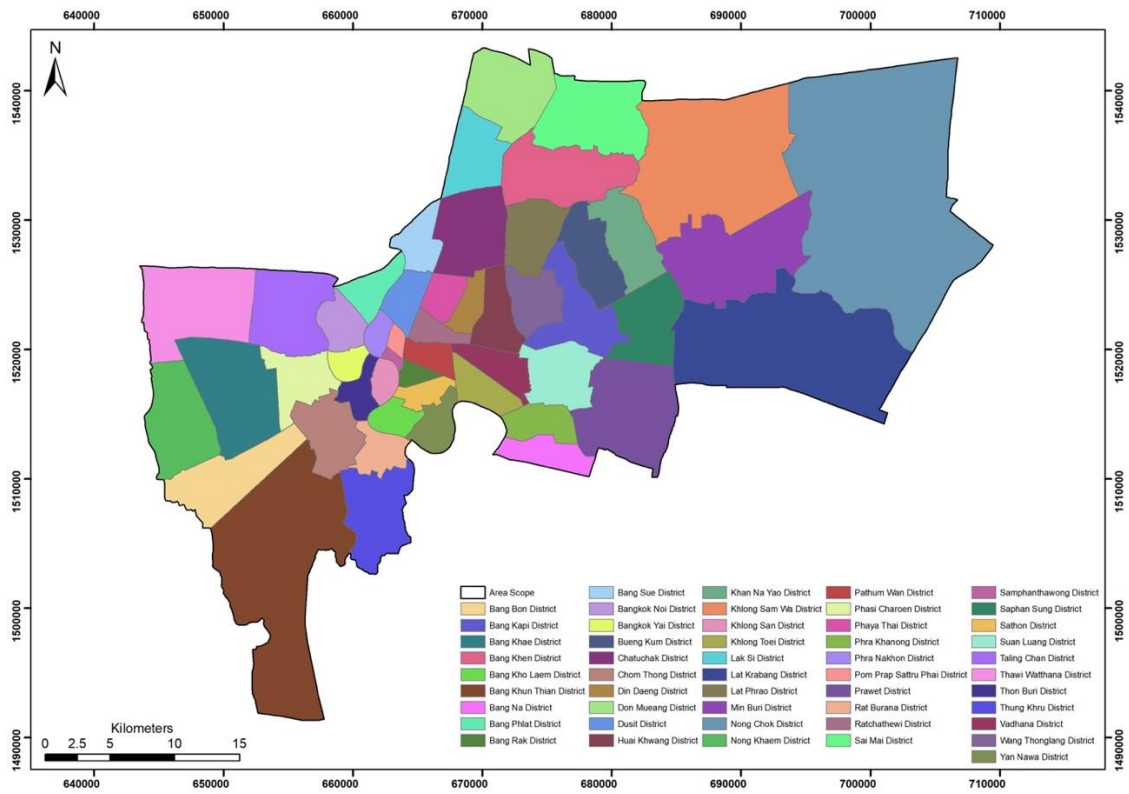
n = the size of the matrix

RI = the random index

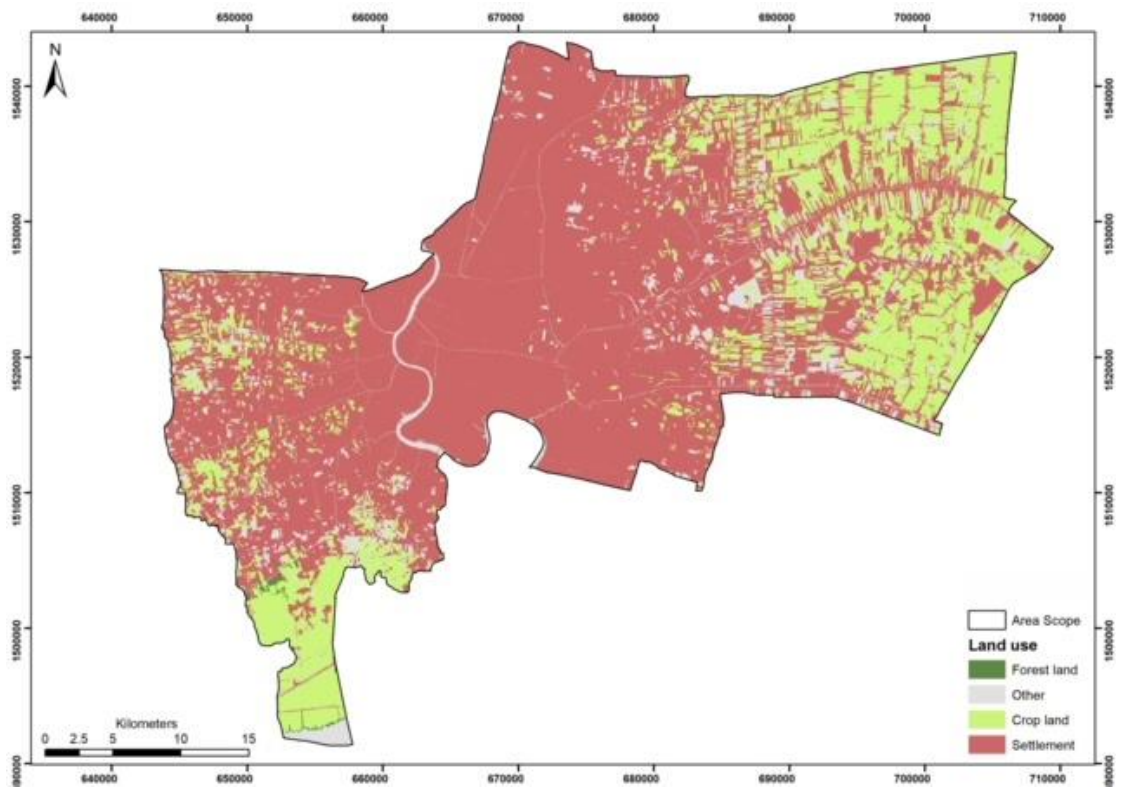
ข้อมูลเชิงพื้นที่และการประเมินการถ่วงน้ำหนักของปัจจัยการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร แสดงในตาราง 2.4 ค่าถ่วงน้ำหนักของแต่ละปัจจัยในการสร้างแผนที่ความเสี่ยงในการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร (CR = 0.098)

ตารางที่ 2.4 AHP weight evaluation ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร

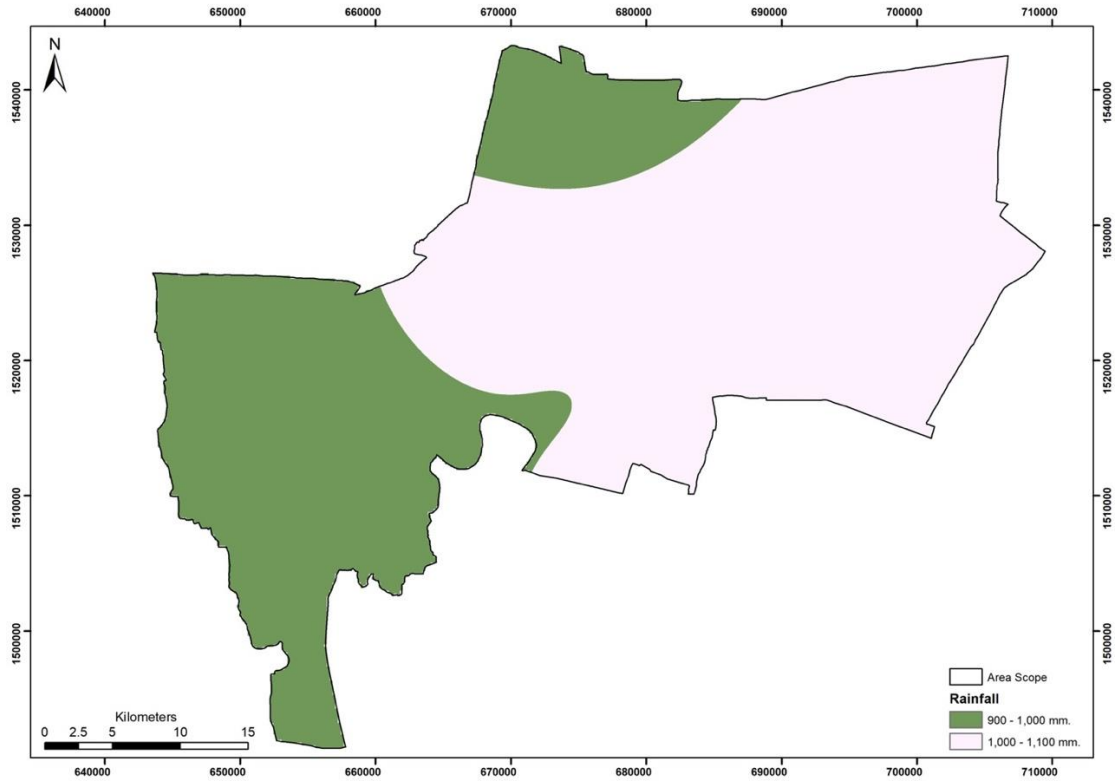
Factors	Rank	Weighting (a)	Sub-factor	Rating (b)	Sources
Land-use	1	0.332	Settlement	8	Land-use data (2019), Land Development Department
			Crop Land	6	
			Others	4	
			Forest Land	2	
Drainage Density (km/km ²)	2	0.179	> 15	8	Land-use data (2019), Land Development Department
			7.5 – 15	6	
			2.8 – 7.4	4	
			< 2.8	2	
Annual Maximum Rainfall (mm/y)	3	0.170	> 1100	8	Annual maximum daily rainfall during 2010 - 2010, Thai Meteorological Department
			1001 – 1100	6	
			901 -1000	4	
			< 900	2	
Road Density (km/km ²)	4	0.164	> 0.6	8	Department of City Planning and Development, 2018
			0.41 – 0.60	6	
			0.21 – 0.40	4	
			0.00 -0.20	2	
Sea Level Rise (m:mean sea level)	5	0.050	> 500	8	Annual maximum daily sea level rise during 2010 - 2020, Hydrographic Department
			301– 500	6	
			101 – 300	4	
			0 -100	2	
Soil Subsidence (cm:mean sea level)	6	0.047	-2 ≤	8	Soil subsidence data (2018), Groundwater Resource Department
			-2 - 0	6	
			0 - +2	4	
			≥ +2	2	
Past Flood Events (yrs)	7	0.038	Flooded ≥ 3 yrs	8	All of previous flood events during 2005 – 2007, Geo-Informatics and Space Technology Development Agency: GISTDA, TISTR (1999)
			Flooded ≥ 2 yrs	6	
			Flood in a year	4	
			Never Flooded	2	
Slope (%)	8	0.019	0-5	8	Land-use data (2019), Land Development Department
			6-10	6	
			11-15	4	
			> 15	2	
CI = 0.13775		CR = 0.097697			
3					
IR = 1.41					

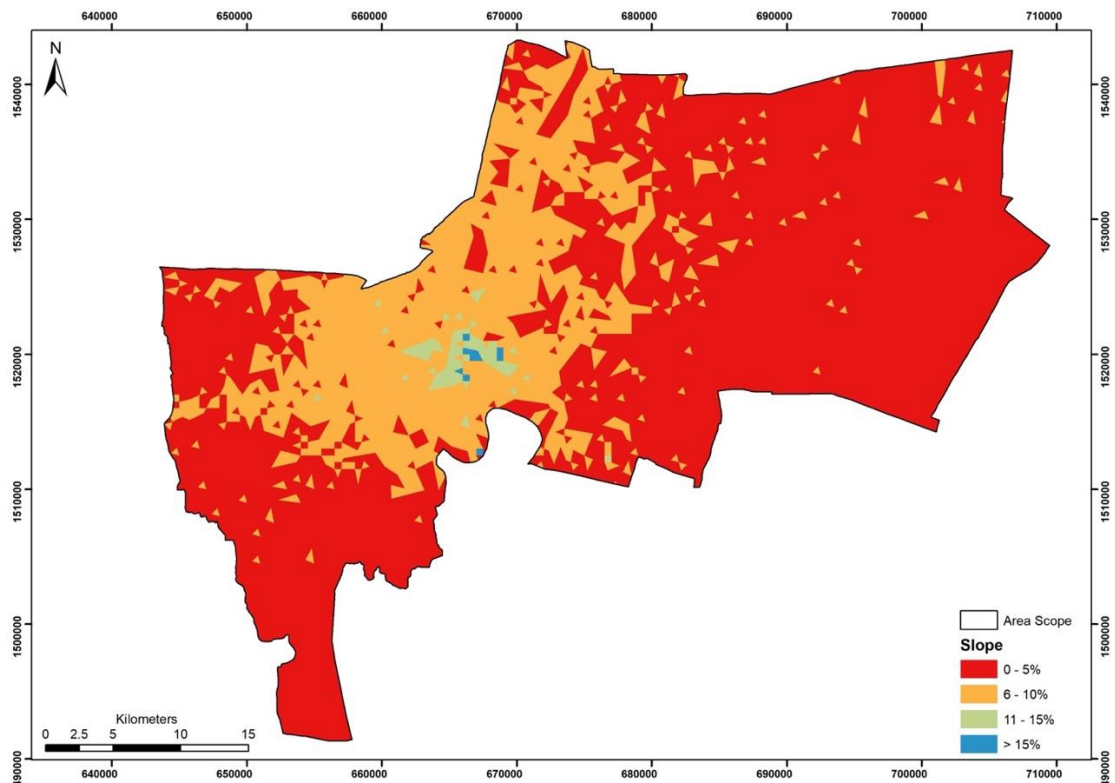
แผนภาพที่ 2.4: 50 เขตของกรุงเทพมหานคร

แผนภาพที่ 2.5: การใช้ที่ดินของกรุงเทพมหานคร

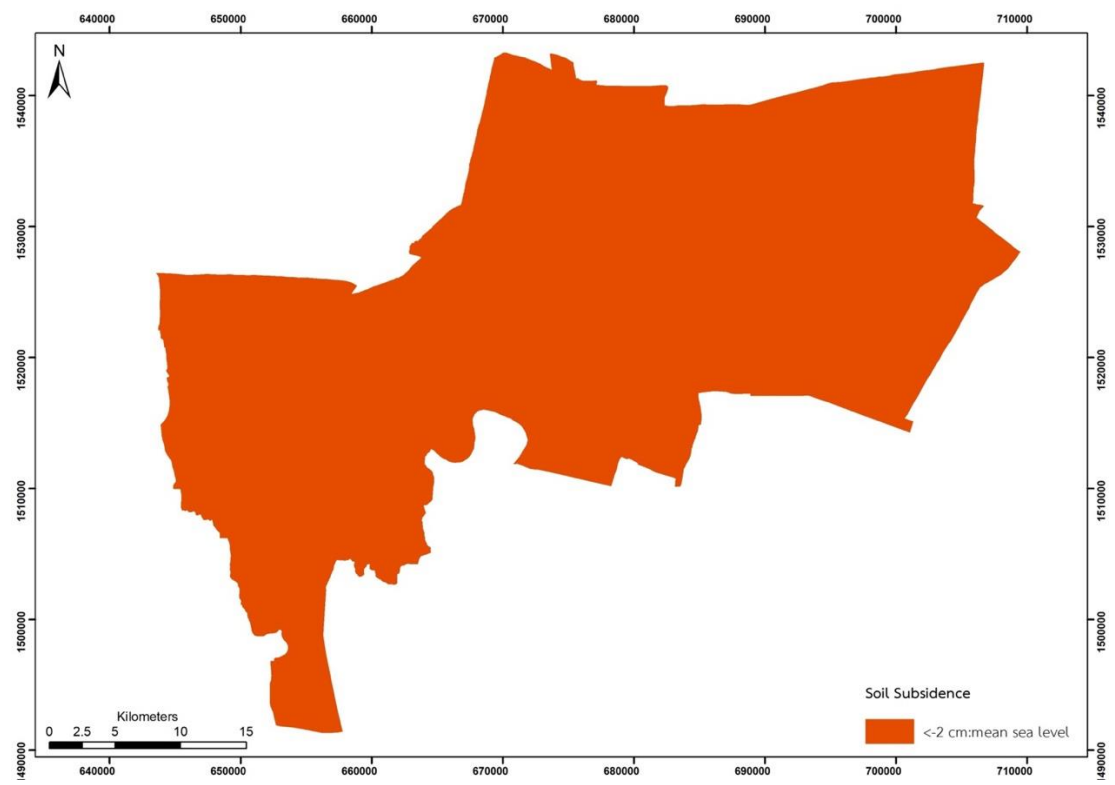
แผนภาพที่ 2.6: ปริมาณน้ำฝนสูงสุด (mm/y)

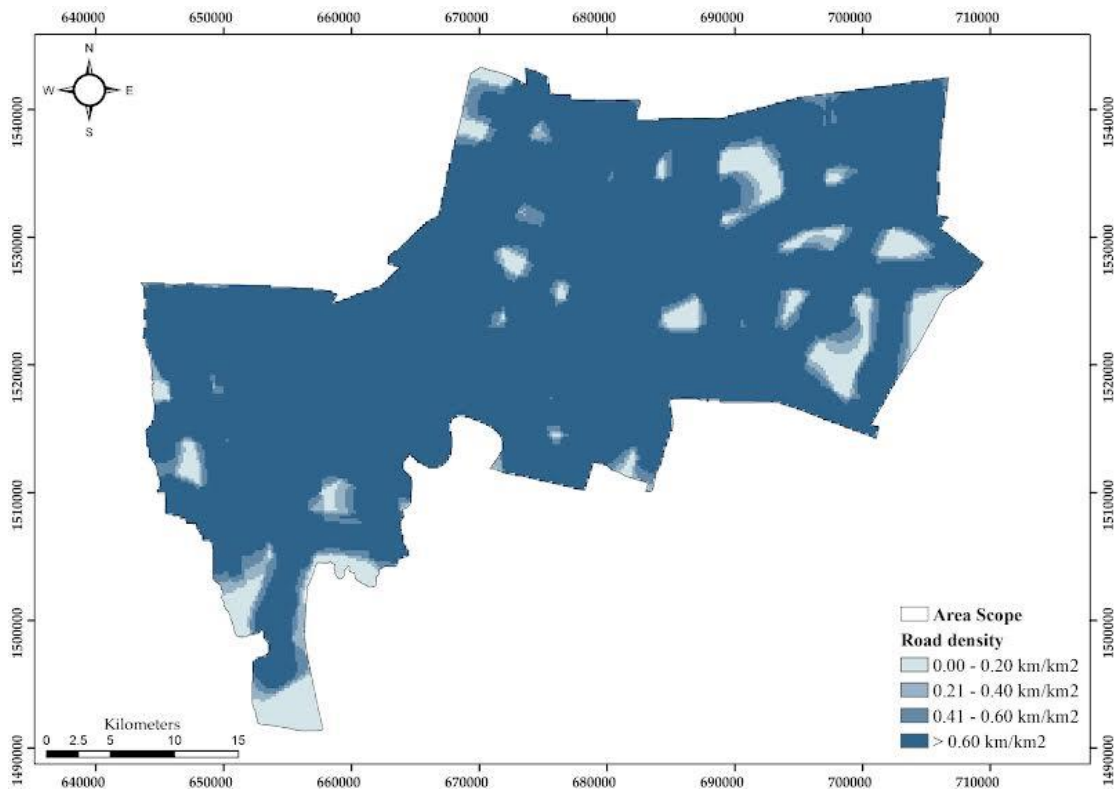
แผนภาพที่ 2.7: ความลาดเอียงของพื้นที่กรุงเทพมหานคร(%)

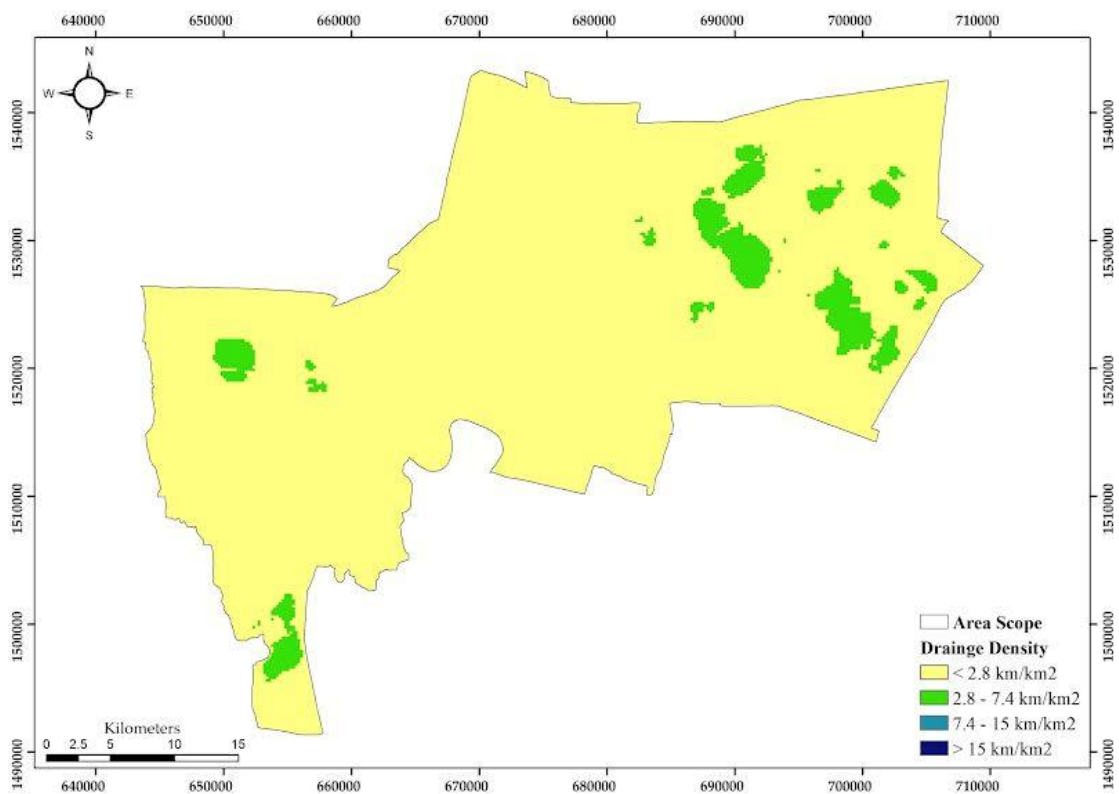
แผนภาพที่ 2.8: การขึ้นของระดับน้ำทะเลในกรุงเทพมหานคร (m : mean sea level)

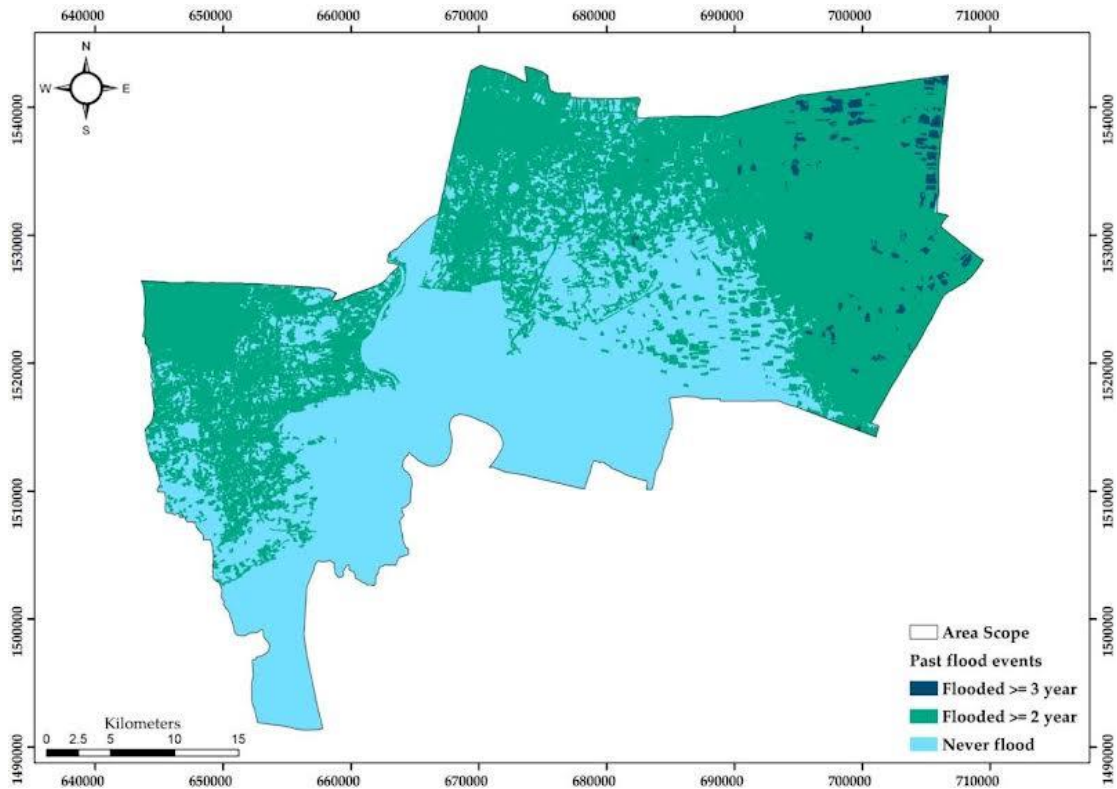
แผนภาพที่ 2.9: ดินทรุดในกรุงเทพมหานคร (cm : mean sea level)

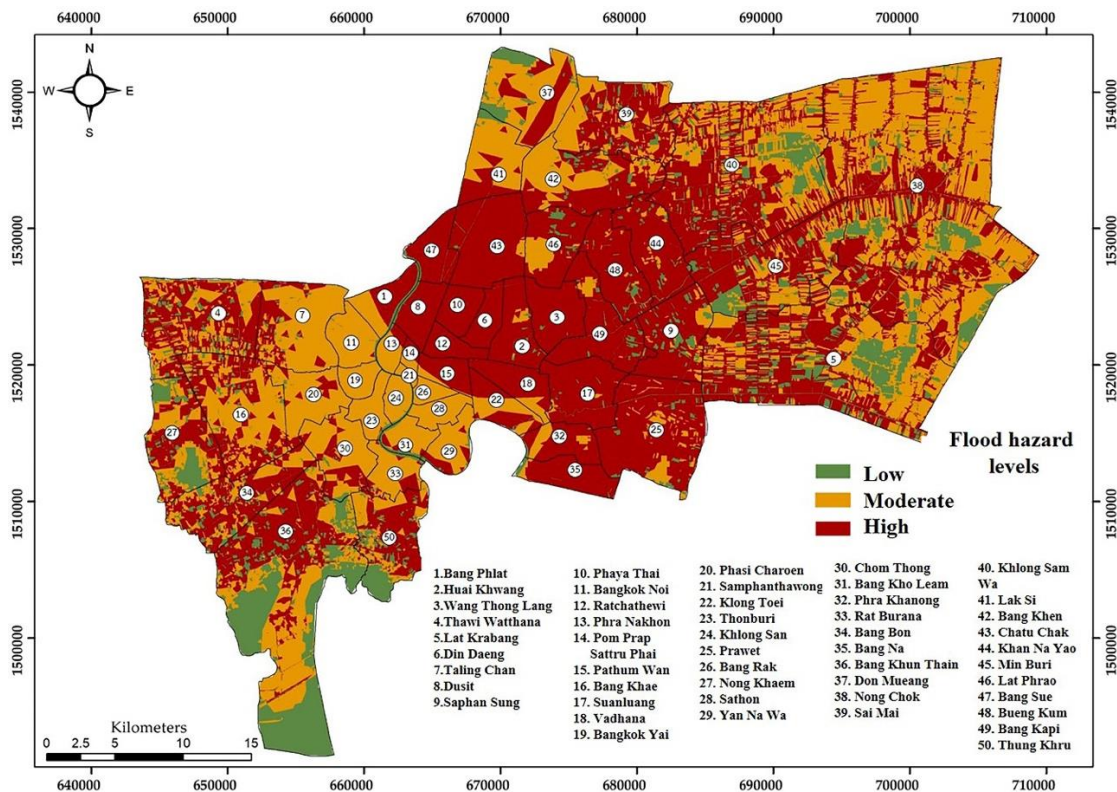
แผนภาพที่ 2.10: ความหนาแน่นของถนน (km/km²)

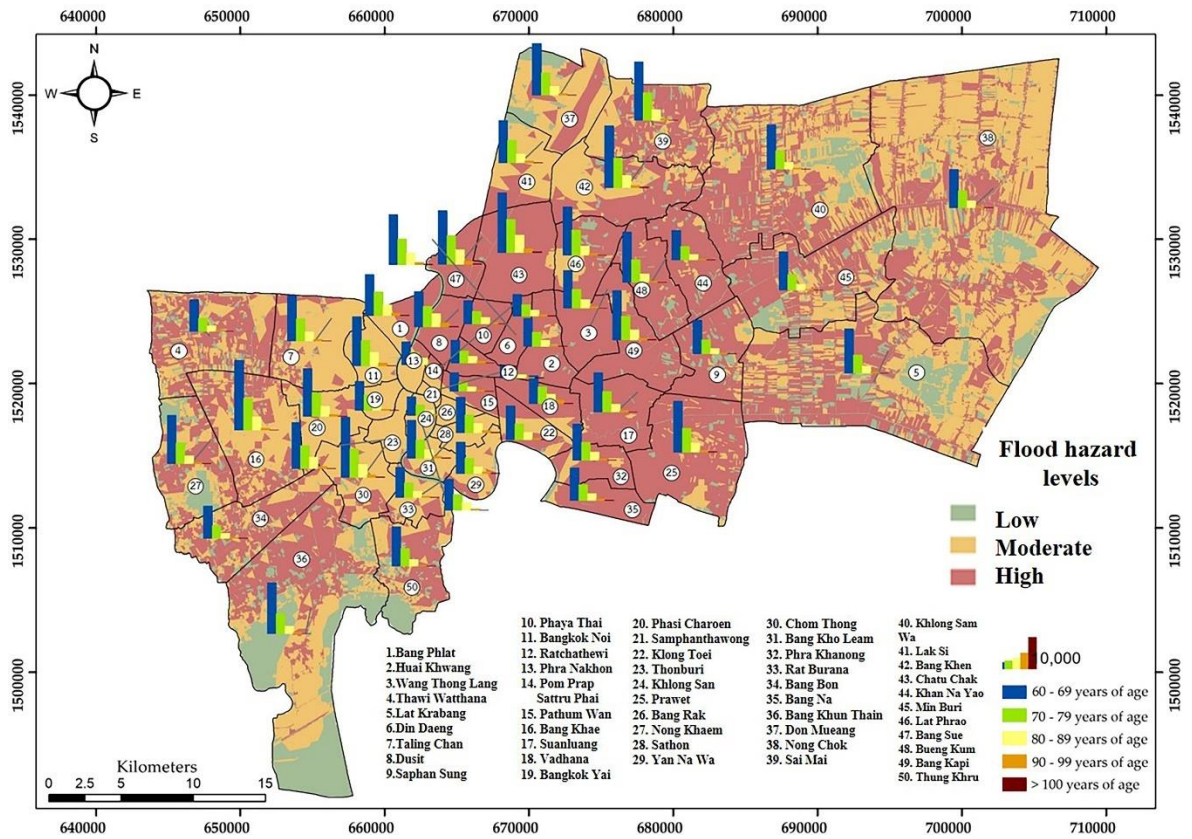
แผนภาพที่ 2.11: ความหนาแน่นของคลอง (km/km²)

แผนภาพที่ 2.12: พื้นที่น้ำท่วมในอดีต (times per year)

แผนภาพที่ 2.13: แผนที่เสี่ยงการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร (GIS-AHP Multi-criteria Analysis)

แผนภาพที่ 2.14: แผนที่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร (ที่มา: สว่างเนตร, 2022)

จากแผนภาพที่ 2.13 แสดงให้เห็นถึง แผนที่เสี่ยงการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร จากการใช้ GIS Mapping โดยอาศัยปัจจัยในการเกิดน้ำท่วมประกอบด้วย ปริมาณน้ำฝน การใช้พื้นที่ การขึ้นของระดับน้ำทะเล แผ่นดินทรุด ความหนาแน่นของถนน ความหนาแน่นของคลอง และพื้นที่น้ำท่วมในอดีต พื้นที่ความเสี่ยงสูงในการเกิดน้ำท่วมในเขตกรุงเทพมหานครคิดเป็น 50% หรือ 784.089 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่ความเสี่ยงกลางคิดเป็น 35% หรือ 551.814 ตารางกิโลเมตร ของพื้นที่ทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร สังเกตได้ว่า พื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงและความเสี่ยงกลางในการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร จะอยู่บริเวณพื้นที่เศรษฐกิจ การอยู่อาศัยหนาแน่น และไม่ได้ทำการเกษตรกรรม ในขณะที่ เพียง 14% ของพื้นที่ทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่ำ ซึ่งจะอยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ AHP-GIS flood mapping แสดงให้เห็นว่า เขตจตุจักร วังทองหลาง และ พญาไท เป็นเขตที่มีความเสี่ยงสูง ในการเกิดน้ำท่วม ประมาณ 96.33 - 99.88% ของพื้นที่ทั้งหมดในแต่ละเขต ในขณะที่เขตบางกอกใหญ่ และดอนเมือง ถูกจัดเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงกลาง และเขตที่มีความเสี่ยงต่ำในการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร คือ เขตทวีวัฒนา

2.1.2.1.2 SWOT Analysis และ การสัมภาษณ์เชิงลึก

เพื่อความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับแผนการจัดการภัยพิบัติ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม จึงได้ถูกนำมาใช้โดยอ้างอิงจากผู้เชี่ยวชาญ รวม 4 ท่าน จากหลายภาคส่วน เช่น

กรมกิจการผู้สูงอายุ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานคร โดยมีแนวคำถามดังนี้

- อะไรคือจุดแข็งและจุดอ่อนของการจัดการภัยน้ำท่วมของผู้สูงอายุในประเทศไทย?
- มีการติดต่อสื่อสารอย่างไรเกี่ยวกับสถานการณ์ภัยพิบัติ?
- ใครคือผู้มีอำนาจสั่งการเมื่อเกิดเหตุการณ์น้ำท่วม?
- อะไรคือโอกาสที่จะส่งเสริมการรู้น้ำท่วม การรับรู้ภัยน้ำท่วม และการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการเตรียมพร้อมในการเผชิญเหตุน้ำท่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ
- สำหรับการรับรู้ภัยน้ำท่วม การรู้น้ำท่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ, อะไรคือภัยคุกคามในการปฏิบัติ และการจัดการความเสี่ยงในการเกิดน้ำท่วม?
- อะไรจะเป็นข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างการรับรู้น้ำท่วม การสื่อสาร การรู้น้ำท่วม และการเตรียมพร้อมในการเผชิญเหตุน้ำท่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ?

นอกจากนี้ การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 21 ท่านจากตัวแทนของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อให้เข้าใจถึงสถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุและการเตรียมพร้อมในการเผชิญเหตุภัยพิบัติและประเด็นที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 2.5 รายชื่อของการสัมภาษณ์เชิงลึก

องค์กร / หน่วยงาน	ประเด็นการสัมภาษณ์	จำนวน
United Nations Fund Population Ageing (UNFPA)	สถานะการณ์ผู้สูงอายุในระดับนานาชาติ	1
Japan Ageing Gerontological Evaluation Studies (JAGES)	<ul style="list-style-type: none"> ● สังคมผู้สูงวัยกับความพร้อมในการรับมือต่อภัยพิบัติ ● สังคมสูงอายุยิ่งยวดกับอายุของการจ้างงาน 	3
British Embassy, Thailand	การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศกับผู้เปราะบาง : ผลกระทบและความท้าทายในศตวรรษที่ 21	1
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	การรู้ดิจิทัลในกลุ่มผู้สูงอายุ	2
กรมกิจการผู้สูงอายุ	สังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย	1
วิทยาลัยประชากรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	นวัตกรรมการวิจัยในกลุ่มผู้สูงอายุ	1
Livwell, Thailand	สูงวัย คุณภาพชีวิต และบริการ	1
Tetsuyu, Singapore	สิ่งแวดล้อม สูงวัย และความรับผิดชอบ	1
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> ● การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ: ผลกระทบและความท้าทาย ● น้ำท่วมในประเทศไทย ● ผู้เปราะบางต่อน้ำท่วม 	2

องค์กร / หน่วยงาน	ประเด็นการสัมภาษณ์	จำนวน
กรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย	ภัยพิบัติ:ความท้าทายและโอกาสนโยบายและ มาตรการในการเตรียมพร้อมรับมือภัยน้ำท่วม	2
กรุงเทพมหานคร	นโยบายและมาตรการน้ำท่วมการจัดการน้ำท่วม น้ำท่วมกรุงเทพมหานคร	2
สำนักวางแผนและพัฒนาเมือง	การจัดการน้ำท่วมน้ำท่วมกรุงเทพ	3
หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	มาตรการและแผนปฏิบัติต่อน้ำท่วม	1
	รวม	21

2.2 สภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย

2.2.1 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

2.2.1.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.2.1.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบทบัญญัติที่
บรรจุหลักการ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ จำนวน 2 หมวดดังนี้

หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

มาตรา 27 วรรคสาม การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าจะด้วยเหตุ
ความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือ สุขภาพ
สถานะภาพของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือ
ความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

วรรคสี่ มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริม ให้บุคคลสามารถใช้
สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครอง ความสะดวกให้แก่ เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ
คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็น การเลือกปฏิบัติ

มาตรา 48 วรรคสอง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การ
ยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา 71 วรรคสาม รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ
ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครอง ป้องกัน มิให้บุคคล
ดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้ง ให้การบำบัด ฟื้นฟู และเยียวยา
ผู้ถูกกระทำดังกล่าว

2.2.1.1.2 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2
พ.ศ. 2553 และ ฉบับที่ 3 พ.ศ.2560

เหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับ การคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนต่อสิทธิและประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. นิยามผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย

2. ให้มีคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (มาตรา 4) เป็นกลไกระดับชาติ เพื่อกำหนดนโยบาย และแผนหลัก แนวทางปฏิบัติ ตลอดจนประสานงาน ติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับการคุ้มครองการส่งเสริม และการสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ

3. สิทธิผู้สูงอายุ (มาตรา 11) ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่างๆ

3.1. การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวก และรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

3.2. การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

3.3. การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

3.4. การพัฒนา ตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

3.5. การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือการบริการสาธารณะอื่น

3.6. การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

3.7. การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

3.8. การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการ ถูกทารุณกรรม หรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง

3.9. การให้ คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว

3.10. การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

3.11. การจ่ายเงิน เบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

3.12. การสงเคราะห์ในการจัดการศพ ตามประเพณี

3.13. การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

2.2.1.2 นโยบายที่เกี่ยวข้อง

2.2.1.2.1 แผนปฏิบัติการระหว่างประเทศมาดริดว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ (The Madrid International Plan of Action on Ageing)

องค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้จัดให้มีการจัดการประชุมสมัชชา ระดับโลกว่าด้วยผู้สูงอายุ ครั้งที่ 2 (the 2nd world Assembly on Ageing) ณ กรุงมาดริดประเทศ สเปน ในปี พ.ศ. 2545 ผลจากการประชุมคราวนั้นได้ก่อให้เกิดพันธกรณีระหว่างประเทศ ในเรื่อง

ของผู้สูงอายุที่เรียกว่า แผนปฏิบัติการระหว่างประเทศมาดริดว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ (The Madrid International Plan of Action on Ageing) ที่ได้กำหนดเป้าหมายหลักของการ พัฒนาผู้สูงอายุใน 3 ประเด็นต่อไปนี้ คือ

1. ผู้สูงอายุกับการพัฒนา (Older persons and development)
2. สุขวัยอย่างสุขภาพดีและมีสุขภาวะ (Advancing health and well-being into old age)
3. การสร้างความมั่นใจว่าจะมีสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนและเหมาะสม (Ensuring enabling and supportive environment)

ซึ่งเป็นพันธกรณีที่ประเทศภาคีองค์การสหประชาชาติจะต้องร่วมยึดถือ เป็นเป้าหมายการดำเนินงาน ผู้สูงอายุ และร่วมกำหนดทิศทางกลยุทธ์ของการพัฒนา เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายดังกล่าวร่วมกันประเด็น ท้าทายในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ

1) การสร้างหลักประกันด้านรายได้เพื่อวัยสูงอายุ การเตรียมความพร้อมเพื่อความมั่นคง ในวัยสูงอายุ ด้วยการส่งเสริมระบบการออมแห่งชาติให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในวัยทำงาน และยังมีหลักประกันด้านรายได้ใดๆ จากรัฐให้มีบำนาญเพื่อการใช้จ่ายในวัยสูงอายุ

2) การส่งเสริมและขยายโอกาสในการทำ งานของผู้สูงอายุ โดยการส่งเสริม ให้นำ ความสามารถและประสบการณ์ของผู้สูงอายุ มาเป็นส่วนหนึ่งของภาคการผลิตภาคบริการ ภาค วิชาการ การให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนงานอาสาสมัครและการถ่ายทอดภูมิปัญญา อีกทั้งยังเป็น แนวปฏิบัติที่สามารถลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ของประเทศไทยได้

3) การสร้างและพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว การสร้างและพัฒนาระบบ เพื่อจัดบริการรองรับความต้องการการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว โดยมุ่งเน้นที่จะสร้างและพัฒนา กลไก ต่างๆ ที่มีอยู่ทั้งในระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติทั้งในเขตเมืองและในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะ ด้าน บุคลากรและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ร่วมกันทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ ทั้งบุคลากรวิชาชีพ และ อาสาสมัคร ด้วยการให้บริการแก่ผู้สูงอายุในชุมชน โดยเฉพาะบริการด้านการดูแลและ การฟื้นฟู สุขภาพให้กับกลุ่มผู้สูงอายุที่ติดเตียงและมีข้อจำกัดในเรื่องการเคลื่อนไหว นอกจากนี้ยังมี การเร่ง ขยายการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนาความรู้และพัฒนาทักษะเฉพาะด้านการดูแลผู้สูงอายุ

4) การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและปลอดภัย ในที่สาธารณะสำหรับ ผู้สูงอายุ โดยมุ่งสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักแก่สาธารณชนและหน่วยงาน ทุกภาคส่วน ในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย เพื่อคนทุกวัยให้สามารถ ใช้ประโยชน์ร่วมกัน

5) การเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงาน ด้านผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลด้านคุณภาพชีวิตอย่างครอบคลุมทุกด้าน จึงจำเป็นต้อง มีการเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยการสนับสนุนทรัพยากร การ สนับสนุนความรู้ การนิเทศงาน หรือการฝึกอบรมเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ สถานการณ์ ผู้สูงอายุและองค์ความรู้ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ทั้งนี้ เพื่อให้บุคลากรและ ผู้ปฏิบัติงานใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ด้านผู้สูงอายุได้อย่างมี อาศักยภาพ

2.2.1.2.2 นโยบายรัฐบาล คณะรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้แถลงนโยบาย ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 ได้กำหนดนโยบายการบริหาร ราชการแผ่นดิน 11 ด้าน ประกอบด้วย

- 1 การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
- 2 การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ
- 3 การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการ สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ
- 4 การศึกษาและการเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
- 5 การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข และสุขภาพของประชาชน
- 6 การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
- 7 การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาส ในประชาคมอาเซียน
- 8 การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม
- 9 การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุล ระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- 10 การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดิน ที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ
- 11 การปรับปรุง กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

นโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ คือ นโยบายด้านที่ 3 การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ ดังนี้

ข้อที่ 3 ในระยะต่อไป จะพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคม ระบบการออมและระบบสวัสดิการชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการดูแลให้มีระบบการกักขัง ที่เป็นธรรมและการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ตามอัตภาพ พัฒนาศักยภาพ คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิจัดสวัสดิการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรี และเด็ก

ข้อที่ 4 เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและ การมีงานหรือกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต โดยจัดเตรียม ระบบการดูแลในบ้าน สถานพักพิง และโรงพยาบาล ที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว รวมทั้งพัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ

2.2.1.2.3 แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552

เป็นแผนยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในช่วง พ.ศ. 2545-2564 ซึ่งคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ได้เห็นชอบแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฯ ที่ได้รับการปรับปรุงครั้งที่ 1 และมอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์นำเสนอคณะรัฐมนตรีและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏในแผนฯ ดำเนินการตามมาตรการที่กำหนด ซึ่งคณะรัฐมนตรี ได้มีมติอนุมัติ เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2553 โดยแผนดังกล่าวได้ให้ความสำคัญต่อ “วงจรชีวิต” และความสำคัญของคนในสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ สรุปสาระสำคัญดังนี้

วิสัยทัศน์: “ผู้สูงอายุเป็นหลักชัยของสังคม”

ปรัชญา: ผู้สูงอายุไม่ใช่บุคคลด้อยโอกาสหรือเป็นภาระต่อสังคม แต่สามารถ มีส่วนร่วม เป็นพลังพัฒนาสังคม จึงควรได้รับการส่งเสริมและเกื้อกูลจากครอบครัว ชุมชน และรัฐ ให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และคงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีให้นานที่สุด

ประเด็นสำคัญ:

1. ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี คือ
 - 1) มีสุขภาพที่ดีทั้งกายและจิต
 - 2) ครอบครัวมีสุข สังคมเอื้ออาทร อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ปลอดภัย
 - 3) มีหลักประกัน ที่มั่นคงได้รับสวัสดิการและการบริการที่เหมาะสม
 - 4) อยู่อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี พึ่งตนเองได้ เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจและมีส่วนร่วมในครอบครัว ชุมชน และสังคม และ
 - 5) มีโอกาสเข้าถึงข้อมูล และข่าวสารอย่างต่อเนื่อง
2. ครอบครัวและชุมชนเป็นสถาบันหลักที่มีความเข้มแข็ง สามารถให้การ เกื้อหนุนแก่ผู้สูงอายุได้อย่างมีคุณภาพ
3. ระบบสวัสดิการและบริการจะต้องสามารถรองรับผู้สูงอายุให้สามารถดำรง อยู่กับครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐาน
4. ทุกภาคส่วนจะต้องมีส่วนร่วมในระบบสวัสดิการและบริการให้แก่ ผู้สูงอายุโดยมีการกำกับดูแลเพื่อการคุ้มครองผู้สูงอายุในฐานะผู้บริโภค
5. ต้องมีการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุที่ทุกข์ยากและต้องการ การเกื้อกูลให้ดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างดีและต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์: ประกอบด้วย 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. **ยุทธศาสตร์ที่ 1** ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากร เพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ๓ มาตรการ ได้แก่
 - 1) มาตรการหลักประกันด้านรายได้ เพื่อวัยสูงอายุ
 - 2) มาตรการการให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 - 3) มาตรการ การปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ
2. **ยุทธศาสตร์ที่ 2** ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 6 มาตรการ ได้แก่
 - 1) มาตรการส่งเสริมสุขภาพป้องกันการเจ็บป่วย และดูแล ตนเองเบื้องต้น
 - 2) มาตรการส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ
 - 3) มาตรการส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ
 - 4) มาตรการสนับสนุน ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ
 - 5) มาตรการส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ

6) มาตรการส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 4 มาตรการ ได้แก่

- 1) มาตรการคุ้มครองด้านรายได้
- 2) มาตรการหลักประกัน ด้านสุขภาพ
- 3) มาตรการด้านครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง และ
- 4) มาตรการระบบบริการ และเครือข่ายการเกื้อหนุน

4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้าน ผู้สูงอายุอย่างบูรณาการระดับชาติ และการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 2 มาตรการ ได้แก่

1) มาตรการการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุอย่างบูรณาการระดับชาติ

2) มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ด้านการประมวล พัฒนา และเผยแพร่ องค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ประกอบด้วย 3 มาตรการ ได้แก่

1) มาตรการสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาองค์ ความรู้ด้านผู้สูงอายุ สำหรับการกำหนดนโยบาย และการพัฒนาการบริการหรือการดำเนินการ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ

2) มาตรการดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

3) มาตรการพัฒนาระบบข้อมูล ทางด้านผู้สูงอายุให้ถูกต้องและทันสมัย โดยมีระบบฐานข้อมูลที่สำคัญด้านผู้สูงอายุที่ง่ายต่อการ เข้าถึงและสืบค้น

2.2.1.2.4 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ เป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาว จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ การขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุ จำนวน 2 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมี ความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดี รอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มียัศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่นๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของ ภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุน การรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับ ท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของ ประชากรไทยทั้งในมิติ สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกัน การเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพ อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

2.2.1.2.5 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจาก 2 แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 - 11 และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญา และนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับงานด้าน ผู้สูงอายุ จำนวน 3 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

- 1.1 ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทย ให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์
- 1.2 พัฒนาศักยภาพ คนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า
- 1.3 ยกระดับคุณภาพ การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 1.4 ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึง ผลกระทบต่อสุขภาพ
- 1.5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบสุขภาพ ภาครัฐและปรับ ระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ
- 1.6 พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม กับสังคมสูงวัย
- 1.7 ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง

2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

- 2.1 การเพิ่มโอกาสให้กับ กลุ่มเป่าหมาย ประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐ และมีอาชีพ
- 2.2 การกระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการ ที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง
- 2.3 เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและ การสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานราก ตามหลัก 13 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุนที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

- 3.1 เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนาและผลักดัน สู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม
- 3.2 พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทาง เทคโนโลยี
- 3.3 พัฒนาสถานะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ด้านบุคลากรวิจัย

2.2.1.2.6 ประชาคมอาเซียน 2025 ประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่

- 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคง อาเซียน
- 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การสร้างประชาคมแห่งสังคมที่เอื้ออาทร การแก้ไขผลกระทบต่อสังคม อันเนื่องมาจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจการส่งเสริมความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและการจัดการดูแล สิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง และส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนในระดับรากหญ้า การเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้งรับรู้ข่าวสารเพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงเอกลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity) ซึ่งแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน มีความร่วมมือ 6 ด้าน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานด้านผู้สูงอายุ 3 ด้านดังนี้

1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development) ให้มีความสำคัญ กับการศึกษาการลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม ส่งเสริม เทคโนโลยีสารสนเทศการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์ เสริมสร้างทักษะในการประกอบการสำหรับสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ พัฒนาสมรรถภาพ ของระบบราชการ

2. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection) ได้แก่การขจัดความยากจน เครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมและความคุ้มกันจากผลกระทบด้านลบจากการรวมตัวอาเซียนและโลกาภิวัตน์ ส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยด้านอาหาร การเข้าถึงการดูแลสุขภาพ และส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีสุขภาพ การเพิ่มศักยภาพในการควบคุม โรคติดต่อ รับประทานอาเซียนที่ปลอดภัยเสพติด การสร้างรัฐที่พร้อมรับกับภัยพิบัติและประชาคม ที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น

3. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights) ได้แก่ การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการสำหรับสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ การคุ้มครอง และส่งเสริมแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ

ตารางที่ 2.6: แผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน 2025

แผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน 2025	
A. มีปฏิสัมพันธ์และ เป็นประโยชน์ต่อประชาชน	A1. ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในกระบวนการ ของอาเซียน A2. ให้ประชาชนมีความเข้มแข็งและมีสถาบันที่มั่นคง
B. มีความครอบคลุม	B1. การลดอุปสรรค B2. การเข้าถึงอย่างเท่าเทียมสำหรับทุกคน B3. การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
C. มีความยั่งยืน	C1. การอนุรักษ์และจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน C2. เมืองที่มีความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม C3. สภาพภูมิอากาศอย่างยั่งยืน C4. การผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน
D. มีภูมิคุ้มกัน	D1. อาเซียนมีภูมิคุ้มกันต่อภัยพิบัติ โดยสามารถคาดการณ์ ตอบสนอง รับมือ ปรับตัว และฟื้นกลับที่ดีขึ้น ฉลาดขึ้น และเร็วขึ้น D2. อาเซียนที่ปลอดภัยขึ้น โดยสามารถตอบสนอง ต่อสุขภาพทั้งหมดได้ ทั้งอันตรายด้านชีวภาพ เคมี กัมมันตรังสีและนิวเคลียร์ และภัยคุกคามที่เกิดขึ้นใหม่ D3. อาเซียนที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับภูมิอากาศด้วยการ มีขีดความสามารถขององค์กรและบุคลากรที่เพิ่มขึ้นใน การปรับตัวเข้ากับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ
E. มีพลวัต	E1. การเป็นอาเซียนที่เปิดกว้างและปรับตัวมากขึ้น E2. การเป็นอาเซียนที่สร้างสรรค์ มีนวัตกรรม และ ตอบสนอง E3. ทำให้เกิดวัฒนธรรมของการประกอบการในอาเซียน

2.2.1.2.7 ข้อเสนอของสถาปนาปฏิรูปประเทศ

1. ระบบเพื่อรองรับผู้สูงวัยด้านเศรษฐกิจ เพื่อสร้างหลักประกันรายได้สำหรับผู้สูงอายุ และประชากรรุ่นใหม่ มีข้อเสนอเพื่อการปฏิรูป 2 ข้อเสนอ

1) พัฒนาระบบบำนาญแห่งชาติ
 2) มาตรการขยายอายุการทำงาน และสร้างโอกาสในการทำงาน ของ
 ผู้สูงอายุ

2. ระบบเพื่อรองรับผู้สูงอายุด้านการปรับสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก
 สะดวกและบริการสาธารณะที่เอื้อต่อการใช้ชีวิต มีข้อเสนอเพื่อการปฏิรูป 5 ข้อเสนอ

- 1) สร้างชุมชนน่าอยู่สำหรับสังคมผู้สูงอายุ
- 2) ส่งเสริม สนับสนุนการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ที่พักอาศัย
- 3) กำหนดที่อยู่อาศัยเพื่อสังคม (Social Housing)
- 4) ส่งเสริมอุตสาหกรรมและธุรกิจเพื่อรับสังคมผู้สูงอายุ
- 5) ปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องและจัดทำข้อเสนอนโยบายเพื่อเร่งรัด

และติดตามผลการปฏิบัติงาน

3. ระบบเพื่อรองรับผู้สูงอายุด้านสุขภาพ พัฒนาระบบสุขภาพเพื่อรองรับ สังคม
 สูงวัย มีข้อเสนอเพื่อการปฏิรูป 3 ข้อเสนอ

- 1) สร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพ
- 2) จัดตั้งระบบบริการสุขภาพที่ขาดหายไป
- 3) จัดระบบโครงสร้างที่รองรับและการสร้างระบบดูแลสุขภาพ ชุมชน

เมือง (พัฒนากฎหมาย มาตรฐานการบริการ และกลไกกำกับ มาตรฐาน/มาตรการเพิ่มกำลังดูแล
 ผู้สูงอายุ)

4. ระบบเพื่อรองรับผู้สูงอายุด้านสังคม การพัฒนาสังคมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ

1) มาตรการเตรียมความพร้อมสังคมไทย โดยการส่งเสริมการวางแผน
 ชีวิตครอบครัวแนวใหม่เพื่อส่งเสริมการมีครอบครัวเข้มแข็ง และเพิ่มอัตราการเกิดที่มีคุณภาพ

2) มาตรการพัฒนาศักยภาพชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย
 การสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชน ภาคเอกชน
 พัฒนากฎระเบียบต่างๆ ที่เอื้อต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ

3) มาตรการเร่งรัดการดำเนินงานเชิงรุกของภาครัฐและเอกชน เพื่อให้
 เกิดการบูรณาการและการทำงานเชิงรุกเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ

4) การเพิ่มคุณค่าของผู้สูงอายุ

5) สื่อสารสังคมเพื่อสร้างความตระหนักในสถานการณ์ผู้สูงอายุ และการ
 เตรียมความพร้อมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ

6) กลไกพิทักษ์ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้

2.2.1.2.8 มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

1. มาตรการรองรับสังคมผู้สูงอายุ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2559

- เห็นชอบมาตรการการจ้างงานผู้สูงอายุ และอนุมัติหลักการ ร่างพระราชบัญญัติการออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร มีสาระสำคัญเป็นการยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล สำหรับเงินได้ เป็นจำนวนร้อยละ 100 ของรายจ่ายที่ได้จ่ายเพื่อการจ้างผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป เข้าทำงาน

- เห็นชอบมาตรการการสร้างที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ (Senior Complex) โดย ให้กระทรวงการคลังหารือร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เห็นชอบมาตรการสินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ (Reverse Mortgage)

- เห็นชอบในหลักการบูรณาการระบบบำนาญและอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายบำนาญแห่งชาติ มีสาระสำคัญ เป็นการกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายบำนาญแห่งชาติทำหน้าที่กำหนดนโยบาย และทิศทางของระบบบำนาญในภาพรวมให้สอดคล้องกัน และร่างพระราชบัญญัติ กองทุนบำนาญแห่งชาติ มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้มีกองทุน บำนาญแห่งชาติ เพื่อให้มีระบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพ เพียงพอหลังเกษียณ ครอบคลุมลูกจ้างทั้งระบบ

2. เห็นชอบมาตรการให้เงินช่วยเหลือเพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย

- มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560 มีนโยบายให้ดำเนินการมาตรการให้เงินช่วยเหลือเพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย ตามโครงการลงทะเบียน เพื่อสวัสดิการแห่งรัฐโดยกำหนดแหล่งที่มาของเงินเป็น 2 ส่วน คือ เงินภาษีสรรพสามิตในส่วนของสินค้าสุรา และยาสูบ ในอัตราร้อยละ 2 แต่ไม่เกิน 4,000 ล้านบาทต่อปี และจากการบริจาคเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยจะนำส่งเงินดังกล่าวเข้ากองทุนผู้สูงอายุ และส่งต่อให้ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

2.2.1.2.9 โมเดล Thailand 4.0

รัฐบาลได้กำหนดทิศทางการพัฒนาโมเดล Thailand 4.0 ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบไปด้วย 5 วาระ

วาระที่ 1 : การเตรียมคนไทย 4.0 ให้พร้อมก้าวสู่โลกที่หนึ่ง

วาระที่ 2 : การพัฒนาคลัสเตอร์เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

วาระที่ 3 : การบ่มเพาะผู้ประกอบการและพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม

วาระที่ 4 : การเสริมความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศ ผ่าน 18 กลุ่มจังหวัด และ 77 จังหวัด

วาระที่ 5 : การบูรณาการอาเซียน เชื่อมประเทศไทยสู่ประชาคมโลก

การเตรียมคนไทย 4.0 เปรียบเสมือนการเตรียมเมล็ดพันธุ์ใหม่ ด้วยการบ่มเพาะคนไทยให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21” ควบคู่ไปกับการพัฒนา “คนไทย 4.0 สู่โลกที่หนึ่ง” คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21 คือ คนไทยที่มีปัญญาที่เฉียบแหลม (Head) มีทักษะที่เห็นผล (Hand) มีสุขภาพที่แข็งแรง (Health) และมีจิตใจที่งดงาม (Heart)

2.2.1.2.10 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) SDGs

- เป้าหมายที่ 1** ขจัดความยากจนในทุกรูปแบบทุกที่
- เป้าหมายที่ 2** ขจัดความหิวโหย บรรลุเป้าความมั่นคงทางอาหารและ โภชนาการที่ดีขึ้น และส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน
- เป้าหมายที่ 3** ทำให้แน่ใจถึงการมีสุขภาพะในการดำรงชีวิต และส่งเสริม ความเป็นอยู่ที่ดีของคนในทุกช่วงวัย
- เป้าหมายที่ 4** ทำให้แน่ใจถึงการได้รับการศึกษาที่ได้คุณภาพอย่างเท่าเทียม และทั่วถึง และส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน
- เป้าหมายที่ 5** บรรลุถึงความเท่าเทียมทางเพศ และเสริมสร้างพลังให้แก่สตรี และเด็กหญิงทุกคน
- เป้าหมายที่ 6** ทำให้แน่ใจว่าเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลได้รับการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน
- เป้าหมายที่ 7** ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ตามกำลังซื้อของตน
- เป้าหมายที่ 8** ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึง ให้เป็นไปอย่างยั่งยืนส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการ จ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน
- เป้าหมายที่ 9** พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริม การปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และ สนับสนุนนวัตกรรม
- เป้าหมายที่ 10** ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ
- เป้าหมายที่ 11** ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ความปลอดภัยทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน
- เป้าหมายที่ 12** ทำให้แน่ใจถึงการมีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
- เป้าหมายที่ 13** ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบที่เกิดขึ้น
- เป้าหมายที่ 14** อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากร ทางทะเลสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้เป็นไปอย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ 15 พืชพันธุ์ อนุรักษ์ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการแปรสภาพ เป็นทะเลทราย ภัยแล้งและฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน และหยุดยั้งการสูญเสียมลพิษทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมให้สังคมมีความเป็นปกติสุข ไม่แบ่งแยก เพื่อการ พัฒนาที่ยั่งยืน มีการเข้าถึงความยุติธรรมโดยถ้วนหน้า และ สร้างให้เกิดสถาบันอันเป็นที่พึ่งของส่วนรวมมีประสิทธิผล และเป็นที่ยอมรับในทุกระดับ

เป้าหมายที่ 17 เสริมสร้างความเข้มแข็งในวิธีการปฏิบัติให้เกิดผล และสร้าง พลังแห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการ พัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ต้องนำมาพิจารณาในการแปลงเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนสู่การปฏิบัติ คือ ความมั่นคงทางรายได้ บริการสุขภาพ การดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือภัยพิบัติ และควรเน้นการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ รวมทั้งทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับการสูงวัยซึ่งจะมีผลต่อการ วิเคราะห์ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับประเด็นผู้สูงอายุ ซึ่งจะสะท้อนแนวคิดที่จะไม่ทอดทิ้งใคร ไว้ข้างหลัง ของ SDGs ได้อย่างชัดเจน

2.2.1.11 ยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2560 - 2564

วิสัยทัศน์: เป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาคนและสังคม เพื่อความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

ค่านิยมองค์กร: อุทิศตน อาสางาน เอื้ออาทร อำนวยประโยชน์สุข

พันธกิจ:

1. พัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพเต็มตามศักยภาพ และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง
2. สร้างเครือข่ายจากทุกภาคส่วนในการมีส่วนร่วมพัฒนาสังคม
3. พัฒนานองค์ความรู้ ชีตความสามารถ และระบบการบริหาร จัดการด้านการพัฒนาสังคม
4. จัดระบบสวัสดิการที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย เพื่อให้ประชาชนมีหลักประกันและมีความมั่นคงในชีวิต

ประเด็นยุทธศาสตร์:

- 1 สร้างภูมิคุ้มกันและส่งเสริมโอกาสทางสังคมบนฐาน แห่งความพอเพียง
- 2 เสริมประสิทธิภาพทางสังคมในลักษณะการพัฒนาศักยภาพ และการสร้างเครือข่าย
- 3 ผนึกกำลังทางสังคมจากทุกภาคส่วน และเสริมสร้าง ธรรมภิบาล
- 4 จัดระบบสวัสดิการที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

2.2.2 นโยบายด้านการจัดการความเสี่ยงและป้องกันสาธารณภัย

2.2.2.1 ระดับการจัดการสาธารณภัย

ระดับการจัดการสาธารณภัยแบ่งเป็น 4 ระดับ ทั้งนี้ขึ้นกับพื้นที่ ประชากร ความซับซ้อนหรือความสามารถ ในการจัดการสาธารณภัย ตลอดจนศักยภาพด้านทรัพยากรที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจ เกี่ยวกับความสามารถในการเข้าควบคุมสถานการณ์เป็นหลัก ดังนี้

ตารางที่ 2.7: การจัดระดับการจัดการสาธารณภัย

ระดับ	การจัดการ	ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย	องค์กรปฏิบัติ
1	สาธารณภัย ขนาดเล็ก	ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และ/ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ กรุงเทพมหานคร ควบคุม สั่ง การ และบัญชาการ	กองอำนาจป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยอำเภอ/ สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร/ เมืองพัทยา/เทศบาล/องค์การ บริหารส่วนตำบล หากในกรณี เกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย ให้ กองอำนาจดังกล่าว ข้างต้นจัดตั้ง ศูนย์บัญชาการ เหตุการณ์อำเภอ/สำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร/เมืองพัทยา/ เทศบาล/ องค์การบริหารส่วน ตำบล
2	สาธารณภัย ขนาด กลาง	ผู้อำนวยการจังหวัด หรือ ผู้อำนวยการ กรุงเทพมหานคร ควบคุม สั่ง การ และบัญชาการ	กองอำนาจป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยจังหวัด/ กรุงเทพมหานคร หากในกรณีเกิด หรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยให้ กองอำนาจดังกล่าวข้างต้น จัดตั้ง : ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ จังหวัด/กรุงเทพมหานคร
3	สาธารณภัย ขนาด ใหญ่	ผู้บัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ ควบคุม สั่งการ และ บัญชาการ	กองบัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ
4	สาธารณภัย ร้ายแรงอย่างยิ่ง	นายกรัฐมนตรีหรือรอง นายกรัฐมนตรีซึ่ง นายกรัฐมนตรีมอบหมาย ควบคุม สั่งการและ บัญชาการ	กองบัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ

2.2.2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.2.2.2.1 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายหลักในการจัดการความเสี่ยง จากสาธารณภัยของประเทศ โดยมีกฎหมาย/ ระเบียบ/ ประกาศ/ คำสั่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการจัดการ ความเสี่ยงจากสาธารณภัย ดังนี้

2.2.2.2.1 กฎหมายหลัก

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง รวม 9 ฉบับ ได้แก่

- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการชดเชยความเสียหายผู้เสียหายจากการบำบัด ภัยอันตราย จากสาธารณภัย พ.ศ. 2554
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้า พนักงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2553
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการออกหนังสือรับรองกรณี ผู้ประสบภัย หรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน ร้องขอหลักฐานเพื่อรับการสงเคราะห์ หรือ บริการอื่นใด พ.ศ. 2552
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเครื่องแบบ เครื่องหมาย และบัตรประจำตัวเจ้า พนักงานป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2554
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
- ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติว่าด้วยค่าใช้จ่ายของ อาสาสมัคร ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2560
- ประกาศกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เรื่อง แบบหนังสือรับรองผู้ประสบภัย
- ประกาศกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้ ใช้จ่าย เงินอุดหนุนราชการในเชิงป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

2.2.2.2.2 กฎหมาย/ ระเบียบ/ ประกาศ/ คำสั่ง ที่สำคัญเพื่อการสนับสนุนการจัดการ ความเสี่ยงจากสาธารณภัย

1. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไข เพิ่มเติม และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประสานงานด้านสาธารณสุขโรค พ.ศ. 2540
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความ ช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ. 2542

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน พ.ศ. 2547
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2561
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารระบบการเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเรียโรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2544 และที่แก้ไข เพิ่มเติม
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ พ.ศ. 2541

2 ระเบียบกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562 - หลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2563
- ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ พ.ศ. 2562
- ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ในการรักษาความมั่นคงของประเทศ พ.ศ. 2562
- ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อการป้องกันและขจัด ภาวะมลพิษทางทะเลเนื่องจากน้ำมัน พ.ศ. 2527

3 พระราชบัญญัติ/ ระเบียบ /ประกาศ/ คำสั่งอื่นๆ

- พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497
- พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548
- พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507
- พระราชบัญญัติกาชาด พ.ศ. 2499
- พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457
- พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558
- พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการการปฏิบัติงานของชาติ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. 2543
- พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 63
- พระราชบัญญัติทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554
- พระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการ ผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุ ปฏิบัติราชการ พ.ศ. 2546

- พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551
- พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558
- พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558
- พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. 2559
- พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530
- พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่ง

เทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

- พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดบางประการต่อการเดินอากาศ พ.ศ. 2558
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารเมืองพัทยา พ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485
- พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
- พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562
- พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางแพ่งต่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอัน

เกิดจากเรือ พ.ศ. 2560

- พระราชบัญญัติการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล พ.ศ. 2550
- พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509
- พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485

- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

2.2.2.3 กรอบการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยในระดับนานาชาติและประเทศไทย

กรอบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการความเสี่ยง จากสาธารณภัยระดับนานาชาติถือเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมและความเป็นหุ้นส่วนในการลดความเสี่ยง จากสาธารณภัย (Disaster Risk Reduction Partnership) ของประเทศต่างๆ ทั่วโลกให้ตระหนักถึงความสำคัญ ในการลดความเสี่ยงและลดผลกระทบจากสาธารณภัย ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงได้ดำเนินการตามกรอบ การดำเนินการด้านสาธารณภัยและกรอบที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

2.2.2.3.1 กรอบการดำเนินงานระดับนานาชาติ

1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. 2558 - 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs 2015 - 2030)

เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมุ่งขจัดความยากจนในทุกมิติและทุกรูปแบบ โดยนำไปปฏิบัติ ให้การพัฒนามีความสมดุลอย่างยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับ ด้านสาธารณภัยโดยตรง 3 เป้าหมายจากทั้งหมด 17 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบ ในทุกที่ โดยเน้นสร้างภูมิคุ้มกันและลดผลกระทบของเหตุรุนแรงจากสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อคนยากจน และผู้ที่อยู่ในสถานการณ์เสี่ยง เป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐาน ของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกัน และยั่งยืน ด้วยการลดผลกระทบและปรับตัวต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีภูมิคุ้มกันต่อภัยพิบัติและให้พัฒนาและดำเนินการตามการบริหารความเสี่ยง จากภัยพิบัติแบบองค์รวมในทุกระดับ และเป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้นที่มุ่งสร้างเสริมความเข้มแข็งความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ของประเทศโดยรวมเพื่อรับมือกับความเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

2 กรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 - 2573 (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015 - 2030) หรือ “กรอบเซนได”

เพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยและลดการสูญเสียชีวิต วิถีชีวิต และสุขภาพ ตลอดจน ความสูญเสียต่อสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ กายภาพ สังคม และสภาพแวดล้อมของบุคคล ธุรกิจ ชุมชน และประเทศอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมาย คือ ลดความเสี่ยงเดิม และป้องกันความเสี่ยงใหม่ ผ่านมาตรการเชิงเศรษฐกิจ โครงสร้าง กฎหมาย สุขภาพ วัฒนธรรม การศึกษา สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี การเมือง และสถาบันอย่างบูรณาการและครอบคลุม เพื่อที่จะช่วยป้องกันและลดสถานะ การเปิดรับภัย และความเปราะบางต่อสาธารณภัย เสริมสร้างศักยภาพการเตรียมความพร้อมรับมือ และฟื้นฟู เพื่อนำไปสู่ ความเข้มแข็งในความพร้อมรับมือและการฟื้นกลับเร็วเมื่อเกิดสาธารณภัย

3 กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC)

เพื่อรักษาระดับความเข้มข้นของปริมาณก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศให้อยู่ในระดับที่มนุษย์ ไม่ก่อให้เกิดการรบกวนต่อระบบภูมิอากาศโลก ระบบนิเวศสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ UNFCCC ได้มีการประชุมสมัชชา รัฐบาลี กรอบอนุสัญญาฯ (Conference Of the Parties: COP) เป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 จนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศตามข้อกำหนดของ UNFCCC ที่ผ่านมานั้น ไม่เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นได้ในปีพ.ศ. 2558 จึงได้มีการรับรอง “ความตกลงปารีส” (Paris Agreement) โดยมุ่งแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้วยการให้ความสำคัญ กับการควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกให้ต่ำกว่า 2 องศาเซลเซียสและการปรับตัว ต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยทุกประเทศร่วมกำหนดเป้าหมายระดับโลก ร่วมกัน เพื่อลดความรุนแรงอันเกิดจากสธารณภัย และลดความเปราะบางของประชากรต่อความเสี่ยง จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสธารณภัย

4 กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response: AADMER)

เพื่อเป็นกลไกในการลดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินจากสธารณภัย ในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเพื่อร่วมกันตอบโต้ภัยพิบัติฉุกเฉิน ตลอดจนความร่วมมือทางวิชาการ การวิจัย โดยเน้น หลักการให้ประเทศสมาชิกได้ช่วยเหลือตนเองก่อน และหากเกินขีดความสามารถจึงใช้กลไกที่ AADMER กำหนดไว้ เพื่อดำเนินการช่วยเหลือภายใต้การดำเนินการในกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยกลไก ได้แก่

1. คณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Committee on Disaster Management: ACDM) มีคณะทำงานเป็นองค์ประกอบภายใต้ ACDM ซึ่งประเทศไทยเป็นประธานร่วมกับสธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาวและสธารณรัฐฟิลิปปินส์ในคณะทำงานด้านการป้องกันและลดผลกระทบ

2. แผนการปฏิบัติงาน ตามกรอบ AADMER พ.ศ. 2564 - 2569 (AADMER Work Programme (2021 - 2025))

3. ระเบียบปฏิบัติ มาตรฐานในการเตรียมความพร้อมและการรับมือเหตุภัยพิบัติฉุกเฉิน ของภูมิภาคอาเซียน (Standard Operating Procedure for Regional Standby Arrangements and Coordination of Joint Disaster and Emergency Response Operations: SASOP)

4. ศูนย์ประสานงานการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของอาเซียน (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on disaster management: AHA Centre)

2.2.2.3.2 กรอบการดำเนินงานของประเทศไทย

1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580)

ได้น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนมาเป็นหลักในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติควบคู่กับ การนำเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมายมาเป็นกรอบแนวคิดที่จะ

ผลักดัน ดำเนินการเพื่อ นำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายของการพัฒนาประเทศ ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยมีประเด็น ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุขภัยโดยตรง ได้แก่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง โดยวางเป้าหมายในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่มี ผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมที่มีอยู่อย่างตรงประเด็นจนหมดไปอย่างรวดเร็ว และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้นอันจะส่งผลให้การบริหารจัดการและการพัฒนาประเทศ ในทุก ๆ ด้าน พร้อมทั้ง พัฒนาศักยภาพ และระบบเตรียมพร้อมของประเทศให้พร้อมเผชิญกับสภาวะ ไม่ปกติภัยคุกคามทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ รวมทั้ง ภัยพิบัติและภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ ซึ่งรวมถึงระบบการเตือนภัย การเตรียมตัวรับภัยพิบัติและการให้ความช่วยเหลือระหว่างและหลังเกิดภัยพิบัติ 12

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ และการสร้างขีดความสามารถของประชาชนในการรับมือ และปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยเน้นการปรับเปลี่ยนภาครัฐยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ของส่วนรวม”

2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติพ.ศ. 2561 - 2580

เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดแนวทางการพัฒนา และแผนงาน/โครงการที่สำคัญของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศ โดยมีประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุขภัยโดยตรง ได้แก่

ประเด็นที่ 1 ความมั่นคง แผนย่อย การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และการพัฒนาประเทศ แนวทางการพัฒนาด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ประเด็นที่ 7 โครงสร้าง พื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล แผนย่อยโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและระบบ โลจิสติกส์แนวทางการ พัฒนาการขนส่งทางถนน แผนย่อยโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล แนวทางการพัฒนา 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ดิจิทัลทั้งในส่วนของโครงข่ายสื่อสารหลักภายในประเทศและโครงข่ายบรอดแบนด์ความเร็วสูงและ

ประเด็นที่ 19 การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แผนย่อยการพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำ ของประเทศแนวทางการพัฒนา 3 จัดระบบการจัดการน้ำในภาวะวิกฤติ

3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2565

เพื่อมุ่งให้ประชาชนมีชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมถึงการวางรากฐานและการจัดการโครงสร้างของประเทศ เพื่อมุ่งสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาที่ยั่งยืน และคนเป็นศูนย์กลาง โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยโดยตรง คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนา เศรษฐกิจ ชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งทางการเงิน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคง แห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน โดยการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้งทางบกและทางทะเลของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 10 ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาด้วยการสร้างความ เป็นหุ้นส่วนการพัฒนากับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติ

4 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2562 - 2565

เพื่อพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมชาติ รองรับนโยบายที่ 13 พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อเป็นทิศทางและแนวทางหลักในการเผชิญกับภาวะไม่ปกติ และจัดการความเสี่ยงอย่างบูรณาการจากการเผชิญภัยคุกคามทุกรูปแบบ ทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติและภัย ที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยให้ทุกภาคส่วนพร้อมสนับสนุนการเตรียมพร้อมของชาติร่วมกันในลักษณะประชารัฐ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกับต่างประเทศ 13

5 กรอบแนวคิดการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยแบบอัจฉริยะ “Smart DRM for 3s : SEP - SDGs - SFDRR”

เพื่อให้ประเทศไทยมีการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่มีประสิทธิภาพด้วยระบบอัจฉริยะ โดยการสร้างภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy: SEP) ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ด้วยการลดความเสี่ยงเดิมและป้องกันความเสี่ยงใหม่ (Sendai Framework on Disaster Risk Reduction: SFDRR) โดยใช้ Smart DRM อันได้แก่ Smart Digital, Smart Resilience, Smart Man เป็นกลไกการขับเคลื่อนกรอบ แนวคิดภายใต้ทิศทางการพัฒนาเป้าหมายเดียวกันเพื่อมุ่งสู่การบรรลุความสำเร็จของ Smart DRM for 3s ดังนี้

1. ทุกภาคส่วนในสังคมต้องเข้าใจความเสี่ยงของตัวเองอย่างครอบคลุม ทั้งมิติของภัยความเปราะบาง และความล่อแหลม

2. ประเทศไทยต้องมีฐานข้อมูลความเสี่ยงที่ทันสมัย และประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้

3. การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะของประเทศและท้องถิ่น จะต้องมีการประเมิน ความเสี่ยงจากสาธารณภัย
4. ประเทศไทยต้องมีศูนย์กลางในการพัฒนาและต่อยอดงานวิจัยนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการลด ความเสี่ยงจากสาธารณภัย
5. การเตรียมความพร้อมและการจัดการในภาวะฉุกเฉินจากสาธารณภัย ของประเทศจะต้องมีเอกภาพ ยิ่งขึ้นและสามารถสอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติสากลและหลักธรรมาภิบาล
6. การฟื้นฟูและบูรณะความเสียหายจากสาธารณภัยเพื่อการซ่อมสร้างที่ดีและยั่งยืนกว่าเดิม ต้องทำบนฐานข้อมูลความเสียหายและความต้องการของประชาชนที่เป็นระบบ และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
7. ประเทศไทยต้องมีความพร้อมในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาด้านการลดความเสียหายจากสาธารณภัย ในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่ครอบคลุมมิติการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง

2.2.2.4 มาตรการ แผน และแนวทางด้านเนนการในการป้องกันน้ำท่วม

2.2.2.4.1 มาตรการหลักในการป้องกันน้ำท่วม อาจแบ่งได้เป็น 2 มาตรการ คือ

2.2.2.4.1.1 มาตรการใช้การก่อสร้าง (Structural Measures) ส่วนใหญ่ใช้ในพื้นที่ชุมชนหนาแน่น สำหรับกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีระดับพื้นดินบางแห่งต่ำกว่าระดับน้ำภายนอก ใช้ระบบป้องกัน น้ำท่วมและระบายน้ำแบบระบบพื้นบริหารจัดการน้ำท่วม (Polder System) ซึ่งประกอบด้วย

1 การป้องกันน้ำภายนอกไหลเข้าพื้นที่บริหารจัดการน้ำท่วม

- ส่วนที่เป็นพื้นดินใช้คั่นกั้นน้ำในรูปของถนน ทางรถไฟ คันดิน เขื่อน ค.ส.ล. แนวป้องกัน น้ำท่วมรูปแบบต่าง ๆ

- ส่วนที่เป็นทางระบายน้ำ ใช้ประตูระบายน้ำ ประตูท่อ ท่ำนปิดกั้น เป็นต้น

2 การระบายน้ำออกจากพื้นที่บริหารจัดการน้ำท่วม

- ระบายออกโดยธรรมชาติ ใช้ประตูระบายน้ำ ประตูท่อ เป็นต้น

- ระบายออกโดยใช้เครื่องสูบน้ำ

3 การระบายน้ำในพื้นที่บริหารจัดการน้ำท่วม

- ระบบระบายน้ำใช้จากอาคารบ้านเรือน ถนน ซอย ไปสู่ภายนอก โดยท่อระบายน้ำ คู คลอง

- การชะลอน้ำ เพื่อเก็บกักน้ำไว้ระยะหนึ่ง โดยคลอง สระ บึง ที่ลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น

2.2.2.4.1.2 มาตรการไม่ใช้การก่อสร้าง (Non-Structural Measures)

ส่วนใหญ่ใช้ในพื้นที่ชุมชน เบาบางและพื้นที่กสิกรรม ใช้สำหรับการปฏิบัติการป้องกันน้ำท่วมทั่วไป และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับพื้นที่ชุมชนเบาบาง และพื้นที่กสิกรรม เรียกว่า การบริหารพื้นที่น้ำท่วม (Flood Plain Management) ประกอบด้วย

- เก็บกักน้ำ
1. การควบคุมผังเมืองและการใช้ที่ดิน เพื่อจัดให้มีที่ว่างรับน้ำชะล่อ และ
 2. การควบคุมอาคาร ให้อาคารที่อยู่ในพื้นที่น้ำท่วมมีความคงทนไม่เสียหายจากน้ำท่วม
 3. การประชาสัมพันธ์รายละเอียดน้ำท่วมให้ประชาชนทราบและเรียนรู้สถานการณ์ ที่จะเกิดขึ้น เพื่อการปฏิบัติการป้องกันตัวเองเมื่อจำเป็นและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานรับผิดชอบ
 4. ตั้งระบบพยากรณ์และแจ้งเตือนภัยน้ำท่วม เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการและ เตือนประชาชน
 5. ตั้งหน่วยปฏิบัติการเร่งด่วน เพื่อปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วม ตลอดจนช่วยเหลือประชาชน
 6. ตั้งองค์กรอำนวยการและบริหาร เพื่อให้หน่วยงานมีขีดความสามารถ ในการเตรียม แผนงานในโครงการและปฏิบัติการอย่างถูกต้องและบริหารงานได้อย่างเพียงพอ ต่อภารกิจ

2.2.2.4.2 สำนักการระบายน้ำ มีแผนการดำเนินงานโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วม โดยมี แผนระยะยาวที่เป็นระบบถาวร และแผนระยะสั้นที่เป็นระบบชั่วคราว

2.2.2.4.2.1 งานก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมและระบบระบายน้ำ

เพื่อเป็นการพัฒนาระบบป้องกันน้ำท่วมและระบบระบายน้ำให้เป็นระบบถาวร เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมกรุงเทพมหานครให้มีมากยิ่งขึ้น โดยมี รายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. โครงการก่อสร้างและปรับปรุงแนวป้องกันน้ำท่วมริมแม่น้ำเจ้าพระยาคลอง บางกอกน้อย และคลองมหาสวัสดิ์
2. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำในถนนสายหลัก
3. โครงการก่อสร้างอุโมงค์ระบายน้ำขนาดใหญ่
4. โครงการก่อสร้างและปรับปรุงระบบคลองระบายน้ำ
5. โครงการก่อสร้างและปรับปรุงแก้มลิง
6. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบคลอง
7. โครงการแผนที่ความเสี่ยงและดัชนีความเสี่ยงน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 2
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงใน กรุงเทพมหานคร

2.2.2.4.2.2 งานระบบคลอง

ระบบคลอง เป็นทางระบายน้ำหลักสำหรับใช้ลำเลียงและระบายน้ำออกจากพื้นที่ใน การ ป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วม รวมทั้งเป็นที่รองรับน้ำฝนเพื่อให้ระบบคลองต่าง ๆ ทำหน้าที่ ระบายน้ำได้อย่าง มีประสิทธิภาพ สำนักการระบายน้ำได้กำหนดแผนการดำเนินการเพื่อบำรุงรักษา คู คลอง ให้สามารถระบายน้ำได้สะดวก โดยการก่อสร้างเขื่อนริมคลอง การขุดลอกคลองและเปิดทาง

น้ำไหลเป็นประจำทุกปี รวมทั้งการดูแล บำรุงรักษาพื้นที่เก็บ กักน้ำ (แก้มลิง) ที่พัฒนาก่อสร้างแล้วเสร็จทั้ง 31 แห่ง ให้สามารถเก็บกักน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.2.4.2.3 งานระบบท่อระบายน้ำ

การเตรียมการเพื่อการป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่กรุงเทพมหานครประจำปี พ.ศ. 2563 กองระบบท่อระบายน้ำดำเนินการจัดทำแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมโดยมีแผนการดำเนินงานดังนี้

1 แผนการล้างทำความสะอาดท่อระบายน้ำประจำปี พ.ศ. 2563

ดำเนินการล้างทำความสะอาดท่อระบายน้ำฯ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2562 กำหนดแล้วเสร็จเดือนพฤษภาคม 2563 มีความยาวที่จะล้างรวมประมาณ 590 กิโลเมตร โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. จ้างเอกชน ความยาวประมาณ 357 กิโลเมตร
2. จ้างแรงงานชั่วคราว จำนวน 81 คน ความยาวประมาณ 108 กิโลเมตร
3. ใช้รถดูดเลนของสำนักการระบายน้ำจำนวน 12 คัน ความยาวประมาณ

125 กิโลเมตร

2 แผนการทำแนวกระสอบทรายป้องกันน้ำท่วมเนื่องจากน้ำเหนือไหลหลาก และน้ำทะเลหนุนสูง

ทำการบรรจุกระสอบทรายและเรียงกระสอบทราย ทำแนวป้องกันน้ำท่วมริมแม่น้ำเจ้าพระยา โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่กลางเดือนสิงหาคม 2563 กำหนดแล้วเสร็จเดือนกันยายน 2563 ความยาว ที่จะทำแนวกระสอบทรายประมาณ 5 กิโลเมตร

3 แผนการควบคุมการลดระดับน้ำตามบ่อสูบน้ำในพื้นที่ปิดล้อม

ควบคุมและลดระดับน้ำตามบ่อสูบน้ำ ที่อยู่ในพื้นที่บริหารจัดการน้ำท่วม 22 พื้นที่ เพื่อให้ระดับน้ำในพื้นที่มีระดับต่ำเป็นการเตรียมรับน้ำฝนที่จะตกมา และเพื่อเป็นการสูบช่วยเร่งระบายน้ำไม่ให้ ท่วมขังในถนนเป็นเวลานาน

4 แผนการจัดหน่วยเคลื่อนที่เร็วเพื่อออกตรวจสอบแก้ไขปัญหาหน้าท่วม

จัดหน่วยปฏิบัติการเร่งด่วนแก้ไขปัญหาหน้าท่วม (หน่วย BEST) พร้อมอุปกรณ์เครื่องมือ ออกตรวจสอบแก้ไขปัญหาหน้าท่วมในถนนที่มีปัญหาหน้าท่วมขังพร้อมเก็บขยะที่ติดตามช่องตะแกรงน้ำฝน และตามบ่อสูบน้ำเพื่อเป็นการเร่งระบายน้ำ

2.2.2.4.2.3 งานระบบควบคุมน้ำ

งานระบบควบคุมน้ำเป็นงานที่ทำหน้าที่ควบคุมระดับน้ำให้เป็นไปตามแผนการควบคุมระดับน้ำ และบังคับน้ำให้ไหลในทิศทางที่ต้องการ โดยอาศัยระบบต่างๆ และอุปกรณ์ต่างๆ เช่น สถานีสูบน้ำ ประตูระบายน้ำ อุโมงค์ระบายน้ำ เครื่องสูบน้ำ อุโมงค์ทางลอดรถยนต์ เป็นต้น ซึ่งใช้ในการระบายน้ำในเขตพื้นที่ เพื่อเป็น การเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหน้าท่วม จึงจัดทำแผนงาน ดังนี้

2.2.2.4.2.3.1 แผนซ่อมบำรุงรักษาระบบควบคุมน้ำ

ดำเนินการตรวจสอบสภาพและซ่อมบำรุงเครื่องสูบน้ำ เครื่องจักร ควบคุมและ อุปกรณ์ไฟฟ้า โดยมีแผนการซ่อมบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี พร้อมต่อการใช้งานก่อน เริ่มฤดูฝน

2.2.2.4.2.3.2 แผนเพิ่มประสิทธิภาพระบบควบคุมน้ำ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 แผนดำเนินการงานเพิ่มประสิทธิภาพระบบ ควบคุมน้ำ เพื่อเพิ่มความสามารถการระบายน้ำ ในการบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วม ดังนี้

1. โครงการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำหน้า สน.หัวหมาก
2. โครงการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำคลองห้วยขวาง
3. โครงการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำคลองบางนางจัน
4. ปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำคลองลำพังพวย (นิด้า)
5. โครงการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำคลองจิก
6. โครงการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำคลองจิต
7. โครงการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำคลองบ้านหลาย
8. โครงการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำคลองเตย

2.2.2.4.2.3.3 งานติดตั้ง สนับสนุน ซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำ

เครื่องจักรกล และยานพาหนะ

การบำรุงรักษา ซ่อมแซม ติดตั้งเครื่องสูบน้ำประกอบด้วย เครื่องสูบน้ำชนิด ไฟฟ้า และ ชนิดเครื่องยนต์ โดยมีการติดตั้งทั้งแบบถาวร กึ่งถาวร แบบชั่วคราว รวมทั้งการ บำรุงรักษา ซ่อมแซม เครื่องจักรกลชนิดต่าง ๆ โดยการดำเนินการจะสอดคล้องกับแผนป้องกันน้ำท่วมเนื่องจาก น้ำฝน น้ำเหนือไหลบ่า และน้ำทะเลหนุนสูง รวมถึงการเตรียมความพร้อมใน สถานการณ์วิกฤตเร่งด่วนด้านอุทกภัย

ปี พ.ศ. 2563 สำนักการระบายน้ำ ได้กำหนดแผนปฏิบัติการในการ บำรุงรักษา ซ่อมแซม ติดตั้ง เครื่องสูบน้ำ และเครื่องจักรกลประเภทต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผน ป้องกันน้ำท่วมเนื่องจากน้ำฝน น้ำเหนือไหลบ่า และน้ำทะเลหนุนสูง รวมถึงการเตรียมความพร้อม ในสถานการณ์วิกฤตเร่งด่วนด้านอุทกภัย

2.2.2.4.2.3.4 การสนับสนุนเครื่องสูบน้ำและวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับเครื่องสูบน้ำแก่สำนักงานเขต

เพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมเชิงรุก และเพิ่ม ประสิทธิภาพ การระบายน้ำในพื้นที่เขตต่าง ๆ รวมทั้งการบำรุงรักษา ซ่อมแซม เครื่องสูบน้ำ และ วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับ เครื่องสูบน้ำ ให้แก่สำนักงานเขตต่าง ๆ

2.2.2.4.2.4 สนับสนุนการผลักดันน้ำสำหรับการเร่งระบายน้ำในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร

สนับสนุนการเร่งผลักดันน้ำ โดยการติดตั้งเครื่องผลักดันน้ำและเครื่องสูบน้ำความดันสูง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการระบายน้ำ ในพื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมหรือพื้นที่เสี่ยงภัยต่างๆ ในกรณี เร่งด่วนหรือในพื้นที่ที่จำเป็นต้องติดตั้ง หากพื้นที่หรือจุดติดตั้งใดที่ไม่มีระบบไฟฟ้าของการไฟฟ้ารองรับ การทำงานของเครื่องสูบน้ำ จะดำเนินการสนับสนุนและติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนาดที่มีความเหมาะสม เพื่อให้สามารถเร่งระบายน้ำออกจากพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

2.2.2.4.2.5 งานระบบสารสนเทศระบายน้ำ

ระบบสารสนเทศระบายน้ำ เป็นระบบตรวจวัดข้อมูลอัตโนมัติเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการ ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ประกอบด้วย ระบบโทรมาตร เรดาร์ตรวจอากาศ ระบบตรวจวัด ปริมาณฝน ระบบตรวจวัดสภาพอากาศ ระบบตรวจวัดน้ำท่วมบนถนน ระบบตรวจวัดระดับน้ำ ระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (Closed-circuit television : CCTV) ระบบตรวจวัดอัตราการไหลของน้ำ ระบบตรวจสอบการทำงานของประตูระบายน้ำ ระบบการตรวจสอบการทำงานของเครื่องสูบน้ำ ประสานงานและเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา กรมชลประทาน กรมอุทกศาสตร์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) ในการใช้ข้อมูลร่วมกัน เพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม กรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมถึงการประชาสัมพันธ์ข้อมูล การแจ้งเตือนภัยเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำและฝน ให้กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป

2.2.2.4.2.6 งานจัดการคุณภาพน้ำ

แผนแม่บทการจัดการน้ำเสีย ในอดีตจะเริ่มต้นจากโครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมในพื้นที่ชั้นในที่มีประชากรหนาแน่น ต่อมาเนื่องจากกรุงเทพมหานครมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและมีความ จำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียเฉพาะแห่งในระยะแรก จึงได้มีโครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ขนาดเล็ก หลังจากนั้นได้มีการทบทวนและจัดทำแผนแม่บทการจัดการน้ำเสีย ตะกอนน้ำเสีย และการนำน้ำเสียกลับมาใช้ประโยชน์ ปัจจุบันแผนการจัดการคุณภาพน้ำจะล้อตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา อนุรักษ์ และฟื้นฟูแหล่งน้ำ ทั้งแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ แผนการจัดการคุณภาพน้ำตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันมีดังนี้

1. แผนแม่บทการจัดการน้ำเสียของกรุงเทพมหานคร ปี 2554

ซึ่งกรุงเทพมหานครร่วมกับ องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (JICA) ได้เสนอแผนแม่บทระยะ 30 ปี ให้กรุงเทพมหานคร สร้างระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อบำบัดน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากชุมชนในกรุงเทพมหานครทั้งหมด โดยแบ่งพื้นที่ ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียออกเป็น 27 พื้นที่ เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนเมืองภายในปี พ.ศ. 2583 ปัจจุบันได้เปิดดำเนินการแล้ว 8 พื้นที่ กำลังดำเนินการ 6 พื้นที่ จะดำเนินการในอนาคต 13 พื้นที่

2. แผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำเสียชุมชนของกรมควบคุมมลพิษ

ซึ่งใช้เป็นกรอบแนวทาง ในการบริหารจัดการน้ำเสียชุมชนในภาพรวมของประเทศ ประกอบด้วย 3 เป้าหมาย ได้แก่

- 1 น้ำเสียชุมชน ร้อยละ 93 ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง
- 2 น้ำเสียชุมชนกลับไปใช้ประโยชน์ได้ร้อยละ 50 และ
- 3 แหล่ง กำเนิดน้ำเสียชุมชนปฏิบัติตามกฎหมายเพิ่มขึ้น

โดยมีมาตรการจัดการ 4 มาตรการ ได้แก่

- 1 จัดการ น้ำ เสียชุมชน ณ แหล่งกำเนิด
- 2 เพิ่มศักยภาพการบริหาร
- 3 พัฒนากฎหมาย/มาตรการ/กฎเกณฑ์/กฎระเบียบ และ
- 4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจัดการน้ำเสียชุมชน

3. แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556 - 2575)

เป็นการนำแผนวิสัยทัศน์ ของประชาชนเพื่อการพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม สามารถนำ กรุงเทพมหานครให้เจริญเติบโตสู่การเป็นมหานครแห่งเอเชียท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงสู่ประชาคมอาเซียน และท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของบริบทแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งในภูมิภาคเอเชียและประชาคมโลก โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคุณภาพน้ำ คือ มหานครแห่งความปลอดภัย ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ ปลอดภัย มีเป้าหมาย คือ แหล่งน้ำสาธารณะทั้งแม่น้ำสายหลักและคูคลองต่าง ๆ มีคุณภาพน้ำอยู่ใน เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน ประเภทที่ 4

4. แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของ ประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุ วิสัยทัศน์“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน มีประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบน คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมาย คือ อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ ทั่วประเทศ โดยฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและการป้องกันตลิ่งและฝายชะลอน้ำ มีการวางแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ ส่งเสริมกลไกการมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำ คู คลองและแหล่งน้ำ ธรรมชาติ มีระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ระบบเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของชุมชนให้ ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล สนับสนุนให้มีโครงข่ายการสัญจรทางน้ำที่สะดวก ปลอดภัย ประหยัดและมี ประสิทธิภาพ ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนองค์กรเอกชน เอกชน มีความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักต่อ คุณค่าและความสำคัญของแม่น้ำ คู คลอง

5. แผนปฏิบัติการเพื่อให้คลองแสนแสบใสสะอาด

รัฐบาลได้แถลงนโยบายด้านการรักษา ความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยเร่งรัดการควบคุมมลพิษทางอากาศ ขยะ และน้ำเสีย เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน ต่อมาหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีดำริที่จะปรับปรุงคลองแสนแสบให้ใสสะอาดภายใน 2 ปี ซึ่งคลองแสนแสบเป็นคลองที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เป็นหัวใจของการระบายน้ำ และเป็นเส้นทางคมนาคม แต่ในปัจจุบันพบว่าคุณภาพน้ำในคลองแสนแสบมีความเสื่อมโทรมและมีค่าความสกปรกสูง ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องการที่จะฟื้นฟูคลองแสนแสบ โดยเริ่มดำเนินการ ในพื้นที่คลองลาดพร้าวซึ่งเป็นคลองสาขาหลักของคลองแสนแสบ ให้เป็นต้นแบบในการ

จัดการปัญหาน้ำเสียในแม่น้ำ ลำคลอง กรุงเทพมหานครในฐานะหน่วยงานในการ ดำเนินการหลัก ได้เสนอขอปรับปรุงโครงการ ภายใต้แผนปฏิบัติการฯ โดยจำแนกโครงการออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะ 1 ปี 5 ปี และ 20 ปี

6. แผนการจัดการน้ำเสียในคลองเปรมประชากร

คลองเปรมประชากรช่วงที่ไหลผ่าน กรุงเทพมหานครมีปัญหาเน่าเสียเป็นสีดำ และส่งกลิ่นเหม็น ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวของเมืองและ ชุมชนตามแนวคลอง น้ำเสียจากบ้านเรือนและสถานประกอบการจำนวนมากที่ตั้งอยู่บริเวณริมคลองถูกปล่อยทิ้งลงคลองโดยไม่ได้รับการบำบัด ทำให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม ผลการสำรวจ พบว่า ปัจจุบันจำนวนผู้บุกรุก เฉพาะในเขต กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ถนนรัชดาฯ บริเวณหมู่บ้านกลางเมือง ไปจนถึงหลังหมู่บ้านแกรนด์คาแนล เขตดอนเมือง มีผู้บุกรุก 4,777 หลังคาเรือน แยกเป็น เขตดอนเมือง 14 ชุมชน และในเขตหลักสี่ 13 ชุมชน โดยมีแนวทางในการจัดการน้ำเสียที่ผ่านมา คือ คลองเปรมประชากรตั้งแต่ช่วงซอยงามวงศ์วาน 59 แยก 5 ลงมาจนถึงทำเนียบรัฐบาล ความยาวประมาณ 11.5 กิโลเมตร อยู่ในพื้นที่บริการบำบัดน้ำเสียศูนย์การศึกษา และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบางซื่อ และ โรงควบคุมคุณภาพน้ำดินแดง และการดำเนินการในอนาคต สำนักการระบายน้ำได้บรรจุโครงการบำบัดน้ำเสียบางเขน โครงการบำบัดน้ำเสียดอนเมือง และโครงการบำบัดน้ำเสีย สายไหม ไว้ในแผนการจัดการคุณภาพน้ำ มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียในพื้นที่ทาง ตอนเหนือของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งฟื้นฟูคุณภาพน้ำของคลองต่าง ๆ โดยเฉพาะคลองเปรมประชากรช่วง แยกถนนงามวงศ์วานไปจนถึงเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่ไหลผ่านพื้นที่ชุมชนในเขตหลักสี่ เขตบางเขน และ เขตลาดพร้าว รวมทั้งแม่น้ำเจ้าพระยา

2.3 การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ในตารางที่ 2.8 ได้แสดงถึงความท้าทายและโอกาสของผู้สูงอายุในสังคมไทย

ตารางที่ 2.8 สังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย: ความท้าทายและโอกาส

	Challenges	Opportunities
สังคม	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดการตระหนักรู้ / การเตรียมพร้อม - อัตราการเกิดลดลง - ครอบครัวขนาดเล็กกลง 	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อคุ้มครองผู้สูงอายุ - การบูรณาการเพื่อผู้สูงอายุ
สุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - โรคเรื้อรัง, ติดเตียง - ความเหงา สิ้นหวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - บูรณาการพัฒนาคูณภาพชีวิตระดับเมือง - ส่งเสริมบริการสุขภาพ - สถานบริการฉุกเฉิน

	Challenges	Opportunities
เศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - ความยากจน - เงินอุดหนุน 	<ul style="list-style-type: none"> - ประกันรายได้ - อาชีพในผู้สูงอายุ
สิ่งแวดล้อม / สภาพแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - บ้านปลอดภัย - บริการสาธารณะ สำหรับผู้สูงอายุ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสรรสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และการเข้าถึง
เทคโนโลยี และนวัตกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - เทคโนโลยีและนวัตกรรมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว - ขาดความรู้ดิจิทัล 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาความชำนาญด้านดิจิทัล และการแทนที่ของเทคโนโลยี - ส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริการสาธารณสุข

เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยกระดับความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ได้ใช้การวิเคราะห์ SWOT อันได้แก่ โอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) ตลอดจนเพื่อค้นหาศักยภาพ (Strengths) และจุดด้อย (Weaknesses) ซึ่งจะช่วยกำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาวะแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรคจาก สภาวะแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบที่มีศักยภาพจากปัจจัย สรุปได้ ดังนี้

2.3.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร (SWOT Analysis) ของกรมกิจการผู้สูงอายุ

Strengths (S) – จุดแข็ง

- S1. มีคณะกรรมการผู้สูงอายุระดับชาติเป็นกลไกระดับชาติในการขับเคลื่อนนโยบาย
- S2. มีกองทุนผู้สูงอายุเป็นกลไกส่งเสริมสนับสนุนผู้สูงอายุ ชมรมองค์กรผู้สูงอายุ และภาคีเครือข่าย
- S3. กรมกิจการผู้สูงอายุเป็นหน่วยงานด้านนโยบายและด้านการปฏิบัติระดับกรม ที่รับผิดชอบงานด้านผู้สูงอายุ
- S4. มีศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ 12 แห่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนกลางที่ตั้ง อยู่ในภูมิภาคเป็นกลไกขับเคลื่อน นโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่
- S5. มี พ.ร.บ. ผู้สูงอายุ และแผนผู้สูงอายุแห่งชาติเป็นแนวทางในการพัฒนางาน

Weaknesses (W) – จุดอ่อน

- W1. การขับเคลื่อนการแปลงนโยบายและแผนผู้สูงอายุแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ ยังไม่ครอบคลุมส่งผลให้การขับเคลื่อนแผนผู้สูงอายุแห่งชาติยังไม่เป็นรูปธรรม อย่างชัดเจน
- W2. กองทุนผู้สูงอายุยังขาดการประชาสัมพันธ์การให้ความรู้ความเข้าใจการกักขังเงินทุน ประกอบอาชีพและการเขียนโครงการขอรับการสนับสนุน
- W3. จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอกับภาระงาน และขาดตำแหน่งที่จำเป็น
- W4. ขาดการบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุในระดับประเทศ

Opportunities (O) – โอกาส

- O1. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการเป็นสังคมผู้สูงอายุของไทยโดยมีนโยบายและมาตรการ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ชัดเจน
- O2. มียุทธศาสตร์ชาติระยะยาว 20 ปี เป็นทิศทางในการดำเนินงาน
- O3. มีกฎหมาย/ พันธกรณีระหว่างประเทศ/ แผนยุทธศาสตร์ด้านผู้สูงอายุระดับชาติ รองรับการทำงานด้านผู้สูงอายุ
- O4. หน่วยงานและภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนในการร่วมดำเนินงาน ด้านผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น
- O5. งบประมาณในการพัฒนาและดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมากขึ้น

Threats (T) – อุปสรรค

- T1. กฎหมาย/ ระเบียบ และช่องว่างทางกฎหมายที่ยังไม่เอื้อต่อการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
- T2. ขนาดครัวเรือนและรูปแบบการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุและสังคมเปลี่ยนไป
- T3. การละเมิดสิทธิ/ แสวงหาประโยชน์จากผู้สูงอายุมีแนวโน้มมากขึ้น

ความสามารถในการรับมือต่อการเผชิญเหตุน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร ในกลุ่มผู้สูงวัยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย คุณลักษณะส่วนบุคคล เพศ รายได้ ระดับการศึกษา เป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมการเตรียมพร้อมในการรับมือ และเผชิญเหตุน้ำท่วม ปัจจัยรองลงมาคือ พื้นที่ที่อยู่อาศัย การอาศัยอยู่ในพื้นที่ระดับความสูงที่แตกต่างกัน ส่งผลถึงการตระหนักรู้ ทัศนคติ ความกลัว และการเตรียมความพร้อมในการเตรียมตัวก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุน้ำท่วม

ผู้สูงอายุที่เคยประสบเหตุน้ำท่วมอยู่บ่อยครั้ง จะมีทัศนคติและความกลัวต่อการเผชิญเหตุน้ำท่วม น้อยกว่าผู้สูงวัยที่เคยประสบเหตุน้อยกว่าหรือไม่เคยประสบเหตุเลย รวมถึงผู้สูงวัยที่อยู่อาศัยในพื้นที่ความเสี่ยงต่ำในการเกิดน้ำท่วม มีความกังวล และเตรียมพร้อมในการรับมือในการเผชิญเหตุ น้ำท่วมมากกว่าผู้สูงวัยที่อยู่อาศัยในพื้นที่ความเสี่ยงในการเกิดน้ำท่วมสูง

ในยุคสมัยปัจจุบันยุคโซเชียลมีเดียสังคมออนไลน์ เทคโนโลยีได้ถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบ โจทย์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมในหลากหลายรูปแบบ เพื่อความสะดวกสบายในการใช้ชีวิต มีการใช้ประโยชน์ของดิจิทัลเทคโนโลยี ในการนำเสนอและสื่อสาร เพื่อแพร่ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และรับรู้ได้เป็นวงกว้าง แต่การพัฒนาด้านดิจิทัลเทคโนโลยีอาจจะเติบโตเร็วแซงหน้าการรู้ดิจิทัลในกลุ่มผู้สูงวัย มีทั้งปัจจัยภายใน และภายนอก ในการขัดต่อการเข้าถึงการรู้ดิจิทัลในกลุ่มผู้สูงวัย การใช้ความเข้าใจ การสร้างสรรค์ และการเข้าถึง การขาดซึ่งอันใดอันหนึ่ง ส่งผลให้เกิดการเสียโอกาสในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในกลุ่มผู้สูงวัย จากการศึกษาในกลุ่มผู้สูงวัยในเขตพื้นที่เสี่ยงในการเกิดเหตุน้ำท่วม จำนวน 736 คน พบว่า มีเพียง 34% ใช้ออนไลน์แอฟริเคชั่นในการสืบค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการในการเตรียมความพร้อมในการรับมือในการเผชิญเหตุน้ำท่วม และมาตรการช่วยเหลือระหว่างเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุน้ำท่วม และมีแค่เพียง 32% ใช้ออนไลน์ในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับน้ำท่วม ผู้สูงวัยส่วนใหญ่มีความเคยชินกับการใช้วิธีเดิม ๆ ในการรับข่าวสาร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และรู้สึกไม่มั่นใจเวลาใช้อุปกรณ์ดิจิทัลเทคโนโลยี รวมถึงการมีบุคคลรอบข้างให้

การช่วยเหลือ แนะนำ ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุยังเป็นกลุ่มเปราะบางในการรับข้อมูล ข่าวสาร มาตรการเตรียมความพร้อม ป้องกัน ช่วยเหลือและเยียวยา จากากการเกิดเหตุการณ์น้ำท่วม ผู้สูงอายุมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการสนใจ สนับสนุน และช่วยเหลือจากทั้งภาครัฐ และเอกชน ในการ เรียนรู้ และเสริมสร้างความสามารถในการรู้ดิจิทัล

บทที่ 3

แผนปฏิบัติการการเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

3.1 กรอบแนวคิด

การศึกษาค้นคว้าวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อ การรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ตลอดจนจัดทำแผนปฏิบัติการ ในการเสริมสร้างศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพ ภูมิอากาศ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และเสนอแนวทางและกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากการประมวลรายงานการศึกษาในอดีตและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ในปัจจุบัน พบว่าการเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่ม ผู้สูงอายุ มีความเสี่ยงและขาดแคลนในหลายมิติ การศึกษาค้นคว้าวิจัยนี้ จึงให้ความสำคัญต่อการกำหนด นโยบายและกลยุทธ์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการ เปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อให้เป็นผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน

3.2 เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (END : วิสัยทัศน์/พันธกิจ/ประเด็นยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์)

วิสัยทัศน์ (Vision)

“เป็นผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน”

พันธกิจ (Mission)

เสริมสร้างศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพ ภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues) และเป้าประสงค์ (Goals)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : เสริมสร้างศักยภาพในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของ สภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ

เป้าประสงค์ :

1.1 ผู้สูงอายุมีความตระหนักรู้และมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อการ เปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

1.2 การบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน

1.3 ผู้สูงอายุมีการรู้ดิจิทัล ในการรับรู้ข้อมูลและสื่อสารในการเตรียมความ พร้อม เผชิญเหตุ และหลังเกิดเหตุ จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : เพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง ของสภาพภูมิอากาศ

เป้าประสงค์ :

2.1 นโยบายและมาตรการส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ

2.2 ฝึกอบรม ทำสื่อ และประชาสัมพันธ์ แนวทางปฏิบัติในการเตรียมพร้อม เผชิญเหตุ และหลังเกิดเหตุ

3.3 แนวทางในการดำเนินการ (WAYS : กลยุทธ์)

การกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินการ หรือ WAYS ได้จากการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ทั้งภายในและภายนอก ด้วยเครื่องมือ SWOT และ TOWS Matrix รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ เพื่อสร้างทางเลือกกลยุทธ์ที่เป็นไปได้ และจากการวิเคราะห์พบว่า มีตำแหน่งทางยุทธศาสตร์เอื้อต่อการเสริมสร้างศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้สูงวัยอย่างยั่งยืนในอนาคต ดังนั้นการกำหนดจึงได้มีการกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินการ ตามที่แสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1: การกำหนดกลยุทธ์ โดยวิธีการ SWOT และ TOWS Matrix

<p>S - O กลยุทธ์เชิงรุก Supports an aggressive strategy</p> <ul style="list-style-type: none"> • มีการขับเคลื่อนภารกิจงานด้านผู้สูงอายุเชิงรุก ในทุกระดับ/ส่วนกลาง/ภูมิภาค • พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายด้านผู้สูงอายุ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย • บูรณาการการทำงานด้านผู้สูงอายุร่วมกับเครือข่ายในทุกระดับ • ส่งเสริมให้เครือข่ายกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ในพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานของกองทุนผู้สูงอายุ 	<p>W - O กลยุทธ์เชิงแก้ไข Supports a diversifying strategy</p> <ul style="list-style-type: none"> • พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อลดขั้นตอนและเพิ่ม ประสิทธิภาพการทำงาน • พัฒนาสมรรถนะผู้สูงอายุให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนงาน • ยกระดับศักยภาพในการขับเคลื่อนงาน และเป็นกลไกในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน • บูรณาการข้อมูลด้านผู้สูงอายุกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเสนอนโยบาย พัฒนา นวัตกรรมที่ ตอบโจทย์สถานการณ์ และความ ต้องการของ กลุ่มเป้าหมาย (ผู้สูงอายุ) อย่างแท้จริง
---	---

<p>S - T</p> <p>กลยุทธ์เชิงป้องกัน</p> <p>Supports a defensive strategy</p> <ul style="list-style-type: none"> • ใช้กลไกในพื้นที่เพื่อดำเนินงานและแก้ปัญหาด้านการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ • มีมาตรการ กลไก ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้สูงอายุ • พัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อสร้างกลไกระดับชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ 	<p>W - T</p> <p>กลยุทธ์เชิงรับ</p> <p>Supports a turnaround - oriented strategy</p> <ul style="list-style-type: none"> • พัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร มาตรการรับมือ การเตรียมความพร้อม ทุกช่องทาง แอปพลิเคชัน ท้องถิ่น ฯลฯ • ร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องปรับปรุงระบบฐานข้อมูล และบูรณาการด้านข้อมูลกับหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน NGOs • สร้างความเข้มแข็ง ความมั่นใจในศักยภาพของตนเองในกลุ่มผู้สูงอายุ
--	--

สรุปประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ได้ดังตารางที่ 3.2 – 3.3

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างศักยภาพในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ประกอบด้วย 3 เป้าประสงค์ 6 ตัวชี้วัด 6 กลยุทธ์ รายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 สรุปเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
1 เสริมสร้างศักยภาพในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ	1.1 ผู้สูงอายุมีความตระหนักรู้และมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	1 ผู้สูงอายุมีความตระหนักรู้ในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	1 ขยายขอบเขตความรู้ถึงผลกระทบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
		2 ผู้สูงอายุมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	2 สร้างความเข้าใจถึงขั้นตอนในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ
	1.2 การบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน	1 มีแผนงานที่ปฏิบัติงานร่วมกัน และมีเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน	1 ผลักดันให้มีปฏิบัติงานร่วมกัน ให้เป็นรูปธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
		2 มีหน่วยงานและผู้ร่วมรับผิดชอบเพิ่มขึ้น	2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
	1.3 ผู้สูงอายุมีการรู้ดิจิทัล ในการรับรู้ข้อมูลและสื่อสารในการเตรียมความพร้อมเผชิญเหตุ และหลังเกิดเหตุ จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	1 เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อแจ้งข่าวสาร สิทธิประโยชน์ และการติดต่อสื่อสาร	1 นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการแจ้งข้อมูลข่าวสาร และเป็นช่องทางสื่อสาร
		2 ผู้สูงอายุมีการรู้ดิจิทัล	2 ข้อมูลข่าวสารด้วยเทคโนโลยีที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายให้ผู้สูงอายุมีความเชื่อมั่นและมั่นใจในศักยภาพของตนเองในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ประกอบด้วย 2 เป้าประสงค์ 4 ตัวชี้วัด และ 4 กลยุทธ์ รายละเอียดในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 สรุปเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
2 เพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	2.1 นโยบายและมาตรการส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ	1 มีนโยบายที่ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ	1 ผลักดันให้มีนโยบายส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม
		2 การบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน	2 ผลักดันให้มีปฏิบัติงานร่วมกันให้เป็นรูปธรรม
	2.2 ฝึกอบรม สื่อประชาสัมพันธ์ และการประชาสัมพันธ์	1 จำนวนแผนการฝึกอบรมรายปี สื่อ	1 ผลักดันแผนการฝึกอบรมให้เป็นรูปธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
	แนวทางปฏิบัติในการเตรียมพร้อม เฝ้าระวังเหตุ และหลังเกิดเหตุ	ประชาสัมพันธ์แผนประชาสัมพันธ์ 2 สื่อประชาสัมพันธ์ Info graphic	2 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เข้าใจง่าย

3.4 มาตรการ/เครื่องมือ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (MEANS)

จากยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่ได้จากข้อ 3.3 สามารถนำมาจัดทำแผนงาน / โครงการ ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 มีจำนวน 12 แผนงาน 20 โครงการ/กิจกรรม และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 มีจำนวน 6 แผนงาน 10 โครงการ/กิจกรรม โดยตัวอย่างเป้าหมายในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ในประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ตัวอย่างแผนงาน/โครงการ เป้าหมายระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1	เสริมสร้างศักยภาพในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ							
เป้าประสงค์ที่ 1	ผู้สูงอายุมีความตระหนักรู้และมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ							
กลยุทธ์ที่ 1.1	ขยายขอบข่ายความรู้ถึงผลกระทบ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ							
แผนงานที่ 1.1.1	ให้ความรู้ถึงผลกระทบ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ							
โครงการ / กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.					ผู้รับผิดชอบ
			66	67	68	69	70	
พบผู้นำชุมชน	เพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้สูงอายุ	ร้อยละของชุมชนที่เข้าพบ	80%	80%	80%	80%	80%	<ul style="list-style-type: none"> - อาสาสมัคร - กระทรวงกลาโหม - กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ - กรมกิจการผู้สูงอายุ - กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต

3.5 แผนที่ยุทธศาสตร์ (STRATEGIC MAP)

ผู้ศึกษาได้จัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategic Map) ในการเสริมสร้างศักยภาพในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ โดยมีเป้าประสงค์ในแต่ละมิติ และแสดงกรอบความเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการในการเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ตามตารางที่ 3.5

มิติด้านการตระหนักรู้ (Awareness and action) เป้าประสงค์ที่แสดงผลงานที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ เพื่อให้เกิด ประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ และประชาชนทั่วไป

เป้าประสงค์

AA1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักรู้ถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และผลดีที่จะได้รับ

AA2 ผู้สูงอายุมีความตื่นตัวและตระหนักรู้มากขึ้น

มิติด้านนโยบายและมาตรการ (Policy and measure) เป้าประสงค์ที่ให้ความสำคัญกับนโยบายและมาตรการส่งเสริมการเตรียมพร้อมการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือในการยกระดับความสามารถในการรับมือในการเผชิญเหตุ

เป้าประสงค์

PM1 นโยบายและมาตรการมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาศักยภาพในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

PM2 เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเป็นการส่งข้อมูล และติดต่อสื่อสารขณะก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ

มิติด้านการมีส่วนร่วม (Integration and participation) เป้าประสงค์เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ

เป้าประสงค์

IP1 การบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนเพื่อนำไปสู่การเป็นผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน

IP2 การมีเครือข่ายความร่วมมือและสนับสนุน

ตารางที่ 3.5 กรอบความเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการการรับมือต่อการเกิดน้ำท่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ

วิสัยทัศน์	เป็นผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน				
ประเด็นยุทธศาสตร์	1 เสริมสร้างศักยภาพในการรับมือต่อน้ำท่วมกลุ่มผู้สูงอายุ			2 เพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ	
เป้าประสงค์	G1 ผู้สูงอายุมีความตระหนักรู้และมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	G2 การบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน	G3 ผู้สูงอายุมีความรู้ดิจิทัลในการรับรู้ข้อมูลและสื่อสารในการเตรียมความพร้อม เผชิญเหตุ และหลังเกิดเหตุ จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	G4 นโยบายและมาตรการส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ	G5 ฝึกอบรม ทำสื่อ และประชาสัมพันธ์ แนวทางปฏิบัติในการเตรียมพร้อม เผชิญเหตุ และหลังผลักดันให้ มีนโยบายส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ อย่างเป็นรูปธรรมเกิดเหตุ
กลยุทธ์	<ol style="list-style-type: none"> 1 ขยายขอบเขตความรู้ถึงผลกระทบ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ 2 สร้างความเข้าใจถึงขั้นตอนในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ 3 ผลักดันให้มีปฏิบัติงานร่วมกัน ให้เป็นรูปธรรม 4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการแจ้งข้อมูลข่าวสาร และเป็นช่องทางสื่อสาร 6 ข้อมูลข่าวสารด้วยเทคโนโลยีที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน 7 ผลักดันให้ มีนโยบายส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ อย่างเป็นรูปธรรม 8 ผลักดันให้มีปฏิบัติงานร่วมกัน ให้เป็นรูปธรรม 9 ผลักดันแผนการฝึกอบรมให้เป็นรูปธรรม 10 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เข้าใจง่าย 				

แผนงาน	ประชาสัมพันธ์ถึงผลเสียและความเสียหายที่เกิดขึ้นและจะเกิดขึ้น
	ประชาสัมพันธ์ถึงผลลัพธ์ดีที่จะได้รับ
	สร้างการตระหนักรู้ให้กับชุมชนและผู้สูงอายุ
	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีส่วนร่วม
	การสร้างนโยบายและมาตรการในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
	ฝึกอบรม การรู้ดิจิทัลให้กับผู้สูงอายุ
	สร้างแผนภาพ ขั้นตอนการเผชิญเหตุ
	สร้างความเชื่อมั่นและมั่นใจในการเผชิญเหตุ

บทที่ 4

ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์

ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนและการนำยุทธศาสตร์ไปใช้

ผลจากการศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการการเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ในกรุงเทพมหานคร ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) ในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนและการนำยุทธศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ด้วยสภาพเหตุของการเกิดน้ำท่วมได้สร้างความเสียหายให้กับประชากรโลก และผู้สูงอายุที่มีความเปราะบางเป็นอย่างมาก แต่การรับรู้และการเตรียมพร้อมในการรับมือต่อเหตุน้ำท่วมในผู้สูงอายุยังมีไม่มากพอเท่าที่ควร การสร้างการตั้งรับ จำเป็นต้องมีการรู้ ความชำนาญ การสื่อสาร การแลกเปลี่ยน และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร จากการศึกษาสภาวะแวดล้อม จากการศึกษา SWOT และ TOWS Matrix แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุในประเทศไทยมีความยากลำบากในการใช้ข้อมูลและสื่อสารผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีเพื่อลดความเสี่ยงในการจัดการน้ำท่วม ขาดการร่วมมือด้านนโยบายสำหรับผู้สูงอายุกับการเตรียมพร้อมต่อเหตุน้ำท่วม การฝึกอบรมมีปริมาณจำกัด ระบบเตือนภัยน้ำท่วมในพื้นที่ชุมชน ทั้งนี้ผู้สูงอายุมีการรู้และความชำนาญน้อย เป็นกุญแจสำคัญที่ขัดขวางความเข้มแข็งในการรับมือภัยน้ำท่วมในชุมชน

จากการศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการการเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนและการนำยุทธศาสตร์ไปใช้ เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน ดังนี้

1. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างศักยภาพในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ

1.1 ผู้สูงอายุควรได้รับการส่งเสริมเรื่องการตระหนักรู้ถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

1.2 ต้องมีการบูรณาการร่วมกันจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน รวมถึงชุมชนและผู้สูงอายุเอง

1.3 มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการกระจายข่าวสาร และข้อมูลที่จำเป็นและต้องรู้ ในการเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

2. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

2.1 นโยบายและมาตรการส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ

2.2 ฝึกอบรม ทำสื่อ และประชาสัมพันธ์ แนวทางปฏิบัติในการเตรียมพร้อม เผชิญเหตุ และหลังเกิดเหตุ

ทั้งนี้ ประเด็นยุทธศาสตร์เสริมสร้างศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในกลุ่มผู้สูงอายุ นำไปสู่ข้อเสนอแนะดังนี้

ส่งเสริมการรู้น้ำท่วม (Flood Literacy) โดยการเทคโนโลยีสารสนเทศในกลุ่มผู้สูงอายุ

ส่งเสริมการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) ในการจัดการความเสี่ยงน้ำท่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ

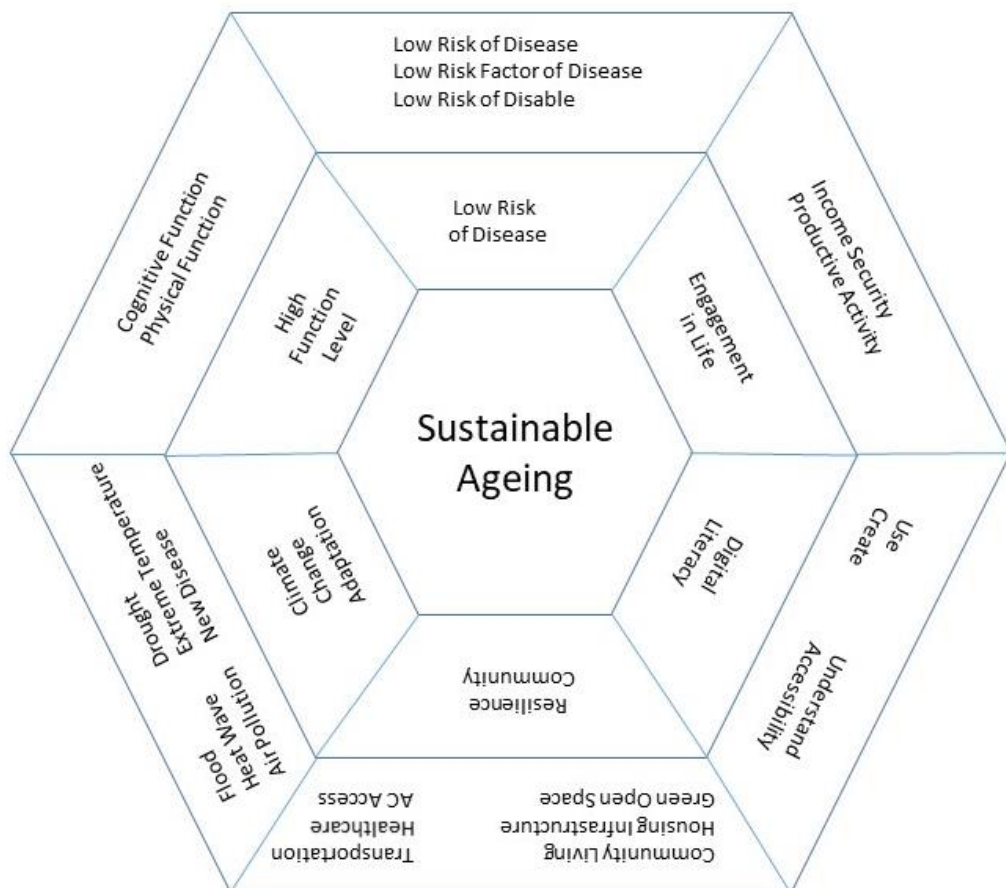
สร้างความเชื่อมั่น ความเข้มแข็งด้านอารมณ์ และคุณภาพชีวิต ในกลุ่มผู้สูงอายุ ต่อหน้าท่วม

ยกระดับการรู้รู้น้ำท่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ

สร้างความร่วมมือระหว่างผู้สูงอายุต่อภัยพิบัติ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

เสริมสร้างความเข้มแข็งและกิจกรรมในกลุ่มผู้สูงวัย การเตรียมพร้อมในการรับมือต่อภัยพิบัติ และการฝึกอบรมน้ำท่วมในชุมชน

ท้ายสุดนี้ ในแผนภาพที่ 4.1 ได้แสดงองค์ประกอบที่จะนำไปสู่การที่จะเป็นผู้สูงอายุอย่างยั่งยืนในสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน สังคมผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ และการเติบโตของเทคโนโลยี

แผนภาพที่ 4.1 ผู้สูงวัยอย่างยั่งยืน (Sustainable Ageing Model)

ที่มา: (สว่างเนตร, 2562)

บรรณานุกรม

- ฉันทิต สว่างเนตร, (2566), **พร้อมหรือยัง สังคมผู้สูงวัยกับการรับรู้เทคโนโลยีรับมือกับฉันทิต สว่างเนตร**, (2566), **พร้อมหรือยัง สังคมผู้สูงวัยกับการรับรู้เทคโนโลยีรับมือกับภาวะโลกรวน**, Post Today, 6 มกราคม 2566 <https://www.posttoday.com/post-next/be-greener/689242>
- ยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 https://www.dop.go.th/download/knowledge/th1539326153-138_0.pdf
- ยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ พ.ศ. 2560-2565 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2 พ.ศ. 2563 <https://www.dop.go.th/th/laws/1/34/817>
- แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2564 – 2580 https://www.dop.go.th/download/laws/th1653553501-843_0.pdf
- แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2563 <https://dmcrth.dmcr.go.th/attachment/dw/download.php?WP=nKq4MUNjoGy3ZHkCoMOahKGtnJg4WaN4oGA3A0j1oH9axUF5nrO4MNo7o3Oo7o3O>
- แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม กทม ปี 2565, สำนักงานระบายน้ำ <https://dds.bangkok.go.th/content/doc3/index.php>
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=plan13>
- สถิติประชากรทางทะเบียนราษฎร, สำนักงานทะเบียน, กรมการปกครอง <https://webportal.bangkok.go.th>
- Sawangate, (2022), Digital Literacy for Enhancing Preparedness Capacity to Climate Related Risk Among Ageing Population in Bangkok, Thailand, Water, Switzerland <https://link.springer.com/article/10.1007/s11423-020-09767-4>
- United Nation, (2019), World population ageing 2019. New York

ภาคผนวก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ปัจจัยที่ทำให้เกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร

โปรดให้ระดับความสำคัญ ปัจจัยที่ทำให้เกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร (1-8, โดย 1 คือปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด)	
ประมาณฝนตกรายปี	
การใช้ประโยชน์ของพื้นที่	
ความลาดเอียง	
ความหนาแน่นของถนน	
ความหนาแน่นของคลอง	
ระดับน้ำทะเล	
การทรุดตัวของดิน	
ประวัติน้ำท่วมในอดีต	

ผู้สูงอายุต่อเหตุการณ์น้ำท่วม

โปรดให้เหตุผลโดยสังเขป	
คำถาม	คำตอบ
- อะไรคือจุดแข็งและจุดอ่อนของการจัดการภัยน้ำท่วมของผู้สูงอายุในประเทศไทย?	
- มีการติดต่อสื่อสารอย่างไรเกี่ยวกับสถานการณ์ภัยพิบัติ?	
- ใครคือผู้มีอำนาจสั่งการเมื่อเกิดเหตุการณ์น้ำท่วม?	
- อะไรคือโอกาสที่จะส่งเสริมการรู้น้ำท่วม การรับรู้ภัยน้ำท่วม และการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการเตรียมพร้อมในการเผชิญเหตุน้ำท่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ	
- สำหรับการรับรู้ภัยน้ำท่วม การรู้น้ำท่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ, อะไรคือภัยคุกคามในการปฏิบัติและการจัดการความเสี่ยงในการเกิดน้ำท่วม?	
- อะไรจะเป็นข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างการรับรู้น้ำท่วม การสื่อสาร การรู้น้ำท่วม และการเตรียมพร้อมในการเผชิญเหตุน้ำท่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ?	

ประวัติย่อผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล ดร. ฉันทิต สว่างเนตร

วัน/เดือน/ปีเกิด 18 มกราคม 2520

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี Bachelor of Business Administration, Assumption University, Thailand
ปริญญาโท Master of Arts in Economics, California State University, Hayward, USA
ปริญญาโท Certificate in Finance and Banking, University of California, Berkeley, USA
ปริญญาโท Master of Arts in Korean Studies, Chulalongkorn University, Thailand
ปริญญาเอก Doctoral in Philosophy, Development, Development, and Sustainability, Chulalongkorn University, Thailand

ประวัติตำแหน่งการทำงาน

นักวิจัย สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งปัจจุบัน

นักวิจัย สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย